GUIA DE RECURSOS EDUCATIUS SOBRE VOLUNTARIAT A LES AULES

Plataforma de VOLUNTARIAT de la Comunitat VALENCIANA

GENERALITAT VALENCIANA
Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives

ÍNDEX

1. Introducció

2. Contextualització del voluntariat

3. Importància de la promoció del voluntariat

4. Dinàmiques i recursos docents per a fomentar el voluntariat a les aules

1. Introducció

1. Introducció

La Plataforma del *Voluntariat de la Comunitat Valenciana és una xarxa d'entitats sense ànim de lucre composta per diferents entitats les quals estan unides pel nexe comú del voluntariat, amb la idea de promocionar i difondre l'Acció Voluntària en la Societat i que desenvolupen les seues activitats sobre la base dels següents objectius generals:

- VOLUNTARIAT: Promocionar i conscienciar el voluntariat en la societat, així com sensibilitzar a aquesta del significat, compromís i objectius de la seua aportació.

- COL·LABORACIÓ: Intercanviar experiències de treball i facilitar mecanismes de col·laboració entre els seus membres, així com amb els altres actors socials que intervenen

- ADMINISTRACIÓ: Estudiar la realitat jurídica existent i participar de manera permanent en l'elaboració de propostes sobre polítiques de voluntariat, buscant mecanismes d'articulació amb l'Administració

- PORTAVEU: Actuar com a portaveu dels seus membres davant fòrums nacionals i internacionals i defensar els interessos i la independència del voluntariat organitzat enfront dels altres actors públics o privats

- ACTIVITATS: Realitzar activitats conjuntes amb els seus associats, així com plantejar àmbits d'acció comuna amb altres plataformes d'acció i sensibilització social

- FORMACIÓ: Promoure la formació del voluntariat com a instrument del canvi social, en benefici dels collectius més desfavorits

Precisament en línia amb aquests objectius generals naix aquesta guia, que pretén sensibilitzar en matèria de voluntariat, així com promocionar el voluntariat en grups de població de 3 a 20 anys, mitjançant diferents recursos educatius.

Atés que els centres educatius són el primer lloc de *sociabilización de les/us més joves, és essencial la transmissió de valors en aquest sentit, i no sols l'educació formal, com a eix essencial d'aprenentatge social i adquisició de competències com el treball en equip, la creativitat, la comunicació, la solidaritat, la participació, etc.

Així, aquesta guia ofereix diferents dinàmiques i recursos educatius concebuts per a transmetre la importància de treballar aquests valors a l'aula, amb la finalitat de promoure el voluntariat entre les/us més joves, enfortint la capacitat de la societat de resiliència, cooperació i treball en xarxa.

En aquest sentit, l'edat no és un impediment per a començar a interioritzar conceptes com l'empatia, l'altruisme, la participació o la lluita contra les desigualtats. Així, aquesta guia ofereix una metodologia eminentment pràctica, basada en el *learning *by *doing i amb un caràcter flexible, que permet adaptar els recursos a les necessitats i realitats dels diferents centres educatius.

Definim, com a objectius d'aquesta guia, els següents:

1. Sensibilizar a jóvenes acerca de los valores que trabaja el voluntariado: empatía, justicia social, lucha contra desigualdades, etc.

2. Posar en valor el voluntariat i mostrar el seu paper com a eix vertebrador de la lluita per la igualtat d'oportunitats

3. Des d'una òptica de joc, promoure el treball de les diferències culturals, socials i individuals en les/us joves

4. Des d'una òptica de joc, promoure el treball de les diferències culturals, socials i individuals en les/us joves

5. Promoure l'adquisició de competències en línia amb els valors que promou el voluntariat

6.- Promoure la participació social entre les/us més joves

7. Generar espais de debat i reflexió sobre tots aquells aspectes relacionats amb el voluntariat

2.
Contexualització del voluntariat

2. Contexualització del voluntariat

Segons la legislació en matèria de voluntariat (llei 45/2015 del 14 d'octubre, de Voluntariat), es considera voluntariat totes aquelles accions d'interés general que contribueixen a enriquir la qualitat de vida de la societat en general i preservar el medi ambient. Són accions dutes a terme per persones i, en definitiva, han de complir amb una sèrie de condicions:

- Tindre una naturalesa solidària.
- Han de realitzar-se lliurement i voluntàriament per la persona, sense imposició o obligatorietat de cap agent o organització.
- No perceben retribució salarial ni cap altra de tipus material.
- Han de ser efectuades dins d'una organització de voluntariat en el nostre territori o fora d'ell.
- Les activitats que no requerisquen assistència física de la persona, com per exemple les que es realitzen per mitjà de les TIC però que estiguen vinculades a organitzacions de voluntariat, també s'inclouen dins d'aquesta categoria.

A Espanya, la Llei 6/1996, de 15 de gener, del Voluntariat, va regular per primera vegada, en l'àmbit estatal, el voluntariat al nostre país, la qual cosa va suposar una fita important en el seu reconeixement i foment. Quasi vint anys després, aquesta Llei s'ha vist desbordada per la realitat de l'acció voluntària i es fa necessari un nou marc jurídic que responga adequadament a la configuració i a les dimensions del voluntariat en els començaments del segle XXI.

En el cas de la Comunitat Valenciana és la Llei 4/2001, de 19 de juny, del Voluntariat, que estipula el següent:

La llei pretén promoure la llibertat dels ciutadans i ciutadanes a expressar el seu compromís voluntari a través dels llits i organitzacions que millor satisfacen els seus interessos i motivacions. Així mateix, obliga els poders públics a eliminar els obstacles que impedisquen la participació a través de l'acció voluntària i a disposar dels mitjans i recursos per a possibilitar el seu exercici efectiu i promoció de la societat civil, evitant establir traves que coarten el desenvolupament de la seua autonomia i capacitat d'iniciativa.

La present llei articula les mesures de suport, foment i participació que permeten donar suport a les diferents modalitats de solidaritat social, garanteix el respecte als drets de les persones voluntàries, delimita el règim jurídic dels qui s'integren en entitats que desenvolupen activitats de voluntariat, estableix els mecanismes de collaboració entre tals entitats i les administracions públiques, afavoreix el desenvolupament de l'acció voluntària en els diferents àmbits de la vida ciutadana mitjançant fórmules de collaboració, i, en definitiva, garanteix la qualitat de l'acció voluntària per a millor compliment dels fins que persegueixen.

Tal com enuncia la legislació autonòmica, s'estableix que la persona voluntària és tota persona física que, per lliure determinació, sense rebre contraprestació ni mediar obligació o deure jurídic, realitze qualsevol de les activitats contemplades en aquesta llei, complint els requisits establits en aquesta. La condició de voluntari és compatible amb la de ser soci o membre de l'entitat.

Segons l'article 6 de la Llei 4/2001 els drets de les persones voluntàries són:

- A rebre un tracte sense discriminació dins del respecte a la seua llibertat, dignitat, intimitat i creences.
- En la mesura que els programes o projectes a realitzar ho permeten, a desenvolupar les activitats en el seu entorn més pròxim.
- A gaudir, quan ho requerisca la importància o urgència del servei voluntari, de determinades condicions laborals que vinguen establides en la legislació laboral per a la realització de les seues activitats en adequades condicions de salut seguretat, en funció de la naturalesa i característiques d'aquelles.
- A cessar lliurement, previ avís, en la seua condició de persona voluntària.
- En general, a gaudir de tots aquells drets que deriven de la present llei i de la resta de l'ordenament jurídic.
- Rebre la formació, l'orientació i el suport necessaris per a l'exercici de les seues activitats.
- Participar activament en l'organització en què estiguen integrats, collaborant en la planificació, disseny, execució i avaluació dels programes en els quals collabore.
- Acordar lliurement, i d'acord amb les necessitats de les entitats, les condicions de la seua acció voluntària, l'àmbit de la seua actuació, el temps i l'horari que puguen dedicar a l'activitat voluntària.
- Estar assegurat mitjançant pòlissa que cobrisca els sinistres del propi voluntariat i els que es produïsquen a tercers, en l'exercici de les activitats encomanades.
- Rebre compensació econòmica per les despeses ocasionades en el desenvolupament de la seua activitat, sempre que així s'haja pactat entre l'organització i la persona voluntària amb les característiques i els capitals que es determinen reglamentàriament.
- Variar les característiques de l'activitat desenvolupada, si les circumstàncies de l'entitat ho permeten, sense modificar les característiques constituents d'una activitat voluntària.
- Rebre acreditació identificativa de la seua activitat de voluntariat i gaudir dels beneficis que aquesta llei recull.
- Els altres que es deriven de la present llei i de la resta de l'ordenament jurídic

Al seu torn, existeixen una sèrie de deures que han de complir les persones voluntàries:

- Complir els compromisos adquirits amb les organitzacions en les quals s'integren, respectant els fins i la normativa d'aquestes.
- Guardar, quan siga procedent, confidencialitat de la informació rebuda i coneguda en el desenvolupament de la seua activitat voluntària.
- Rebutjar qualsevol contraprestació material que pogueren rebre bé del beneficiari/a o d'altres persones relacionades amb la seua acció.
- Respectar els drets dels beneficiaris/as de la seua activitat voluntària.
- Actuar de manera diligent i solidària.
- Participar en les tasques formatives previstes per l'organització de manera concreta per a les activitats i funcions confiades, així com les que amb caràcter permanent es precisen per a mantindre la qualitat dels serveis que presten.
- Seguir les instruccions adequades als fins que s'impartisquen en el desenvolupament de les activitats encomanades.
- Utilitzar degudament l'acreditació i distintius de l'organització.
- Respectar i cuidar els recursos materials que posen a la seua disposició les organitzacions.
- En el cas de les persones que participen en activitats de voluntariat que impliquen contacte habitual amb menors, hauran d'acreditar no haver sigut condemnada definitivament per delictes contra la llibertat, indemnitat sexual, tracta i explotació de menors. Per a això hauran d'aportar una certificació negativa del Registre Central de delictes sexuals.

Asimismo, podemos diferenciar los siguientes tipos de voluntariado:

SOCIAL

Es desenvolupa mitjançant la intervenció amb les persones i la realitat social, enfront de situacions de vulneració, privació o falta de drets o oportunitats per a aconseguir una millor qualitat de vida i una major cohesió i justícia social.

INTERNACIONAL

De cooperació per a desenvolupament, vinculat tant a l'educació per al desenvolupament com a la promoció per al desenvolupament quant a l'acció humanitària i la solidaritat internacional, ja es realitze al nostre país o en qualsevol país on es declare una situació de necessitat humanitària

AMBIENTAL

Disminuir l'impacte negatiu de l'ésser humà sobre el medi ambient i posar en valor el patrimoni natural existent. Accions de protecció i recuperació de la flora i fauna, conservació i millora de l'aigua, litoral, muntanyes i altres elements del paisatge natural, educació i sensibilització mediambiental i protecció d'animals

CULTURAL

Promou i defensa el dret d'accés a la cultura i, en particular, la integració cultural de totes les persones, la promoció i protecció de la identitat cultural, la defensa i salvaguarda del patrimoni cultural i la participació en la vida cultural de la comunitat.

ESPORTIU

Suma els valors del voluntariat amb els de l'esport i aposta per fomentar la dimensió comunitària en el desenvolupament de la pràctica esportiva. Inclou l'esport practicat per persones amb discapacitat, amb particular atenció al paralímpic

EDUCATIU

Realització d'activitats extraescolars i complementàries dirigides a compensar les desigualtats entre els alumnes per diferències socials, personals o econòmiques. S'utilitzen, entre altres, programes d'aprenentatge-servei

Asimismo, podemos diferenciar los siguientes tipos de voluntariado:

SOCI-SANITARI

Promoció de la salut, prevenció de la malaltia, assistència sanitària, rehabilitació i atenció social dirigida a la societat o als col·lectius en situació de vulnerabilitat. Ofereix suport i orientació a les famílies, millorant les condicions de vida

OCI I TEMPS LLIURE

Desenvolupament d'activitats en l'àmbit de l'educació no formal que fomenten el desenvolupament, creixement personal i grupal de manera integral. Impulsar habilitats, competències, aptituds i actituds en les persones

COMUNITARI

Cerca la millora de la comunitat i promou la participació per a exigir major qualitat de vida en els espais vitals més pròxims. Cerca vertebral una societat solidària, activa, crítica, compromesa i corresponsable

PROTECCIÓ CIVIL

Gestió d'emergències en les actuacions que es determinen pel Sistema Nacional de Protecció Civil. Mig eficaç de participació ciutadana en la resposta social a fenòmens de risc, catàstrofe o calamitat pública

3. Importància de la promoció del voluntariat

3. Importància de la promoció del voluntariat

A Espanya, és realment necessària i essencial l'activitat de les persones voluntàries, atenent collectius que requereixen de la seua intervenció i ajuda, com els següents:

Font: Retrato del Voluntariado en España, Fundación Telefónica, Octubre 2019

El nostre país és solidari, tal com indiquen els números. A Espanya, són més de 2,7 milions de persones les que exerceixen labors de voluntariat.

Però, com es capta a persones voluntàries? quins són els mitjans a través dels quals les persones s'adscriuen a activitats relacionades amb el voluntariat? Com podem observar en el següent gràfic, els principals mitjans de captació són els mitjans de comunicació i els centres universitaris, trobant-se els centres educatius en sisé lloc, amb el 16% del total. Es deu, per tant, millorar el potencial dels centres educatius com a mitjà de captació, sensibilització i conscienciació sobre la importància del voluntariat.

Font: Retrato del Voluntariado en España, Fundación Telefónica, Octubre 2019

Només d'aquesta manera, podrem fer que l'edat a la qual les persones inicien activitats de voluntariat es reduïsca, tenint això un impacte positiu en la societat, atés que si les persones voluntàries s'inicien en aquestes activitats a edats més primerenques, existirà una base major de persones voluntàries.

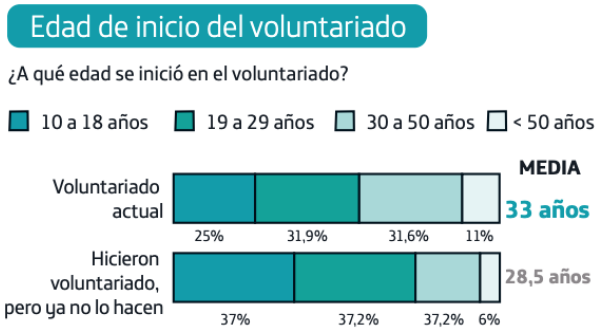

Font: Retrato del Voluntariado en España, Fundación Telefónica, Octubre 2019

En definitiva, existeixen tants tipus de voluntariat com collectius amb necessitats socials: persones sense llar, immigrants i refugiats, malalts mentals, malalts de VIH o altres, drogodependents, presos/ex presos, dones en risc, discapacitats, persones majors, infants en risc, adolescents amb problemes... També es pot ser voluntari ambiental, d'emergències, cultural o de cooperació.

Així, són multitud les àrees en les quals poder dedicar un granet d'arena. Les dues motivacions bàsiques que solen assenyalar-se en l'acció voluntària són la solidaritat i l'altruisme. La solidaritat implica l'objectiu d'una «relació d'ajuda», de manera que la persona actua perquè algú el necessita; i l'altruisme implica que aquesta acció no és interessada ni en termes econòmics ni per la cerca de poder o reconeixement sòcia. Una persona voluntària rebrà formació permanent, guanyarà en experiència, rebrà orientació i suport, serà tractada amb respecte, participarà activament, disposarà d'una acreditació com a voluntària, serà reembossada per les despeses realitzades en l'acompliment de la seua activitat...

La majoria d'ONGs no funcionarien sense persones voluntàries. Cada vegada són més les persones que dediquen part del seu temps lliure a ajudar als altres. Com a reconeixement a la seua labor, el Dia 5 de desembre és el Dia Internacional del Voluntariat.

Es essencial, per tant, sensibilitzar en la matèria i difondre la importància del paper de les persones voluntàries en la nostra societat, difonguem a les aules els valors que són propis d'aquestes activitats!

4. Dinàmiques i recursos docents per a fomentar el voluntariat a les aules

4. Dinàmiques i recursos docents per a fomentar el voluntariat a les aules

A continuació, presentem una sèrie de dinàmiques i activitats a treballar a les aules per a promocionar el voluntariat i sensibilitzar en la matèria. Es presenten a través d'una fitxa d'activitat, incloent els documents necessaris per a la seua realització al final del document en la secció d'annexos.

S'indica el valor que es treballa mitjançant l'activitat, així com el nivell educatiu al qual es dirigeix específicament cadascuna de les activitats. S'han de tindre en compte els següents aspectes:

- Són activitats enfocades tant a l'educació formal com a la no formal
- Prèvia a la realització d'activitats, és recomanable posar en context a l'estudiantat sobre què és el voluntariat, la seua importància, els valors que promou, els tipus que existeixen, etc. La part prèvia d'aquesta guia pot servir d'ajuda en aquest sentit.
- Es poden adaptar les dinàmiques i activitats en funció de les característiques distintives que puguen tindre els grups
- No importa l'ordre en el qual realitzen, atés que tenen entitat per si soles, encara que poden complementar-se o secundar-se les unes en les altres.
- Es recomana presentar-les de manera divertida i dinàmica en lloc de com una activitat més a l'aula.

01. Test sobre participació

Valor/s a treballar	Participació, solidaritat
Nivell educatiu	Primària, secundària i batxillerat
Descripció	Es durà a terme el test de manera individual, comentant-se a posteriori els resultats obtinguts i reflexionant sobre aquests.
Objectius	Comprovar el nivell de participació de cada alumna/o i promoure la seua reflexió, que pensen en quant estan contribuint a aconseguir una societat millor.
Materials	Test imprés (ho trobaràs en la següent pàgina d'aquesta guia)
Desenvolupament	1. Reparteix el test a cada alumna/o 2. Explica que han de respondre'l amb sinceritat 3. Feix que cada alumne/a compte la puntuació que ha obtingut 4. Forma grups o comenta en general els resultats que cadascuna/o ha obtingut 5. Fomenta una reflexió sobre com es poden obtindre majors nivells i el paper que el voluntariat juga en aquest sentit
Recomendacions	Remarca que ha de fer-se amb sinceritat, l'objectiu no és ser la persona més participativa i solidària, no és una competició, sinó una tasca per a reflexionar sobre el seu grau d'implicació amb la societat i fomentar-la

Test sobre participació

Aquest qüestionari que tens entre les teues mans té com a finalitat la presa de consciència de les teues inquietuds i interessos, mentre ens familiaritzem amb conceptes relacionats amb l'associacionisme i el voluntariat.

Per a això, has de triar una de les tres opcions de resposta que plantegem. Una vegada assenyalades totes les caselles suma, segons la puntuació que després et donem, totes les respostes i consulta el resultat final.

1. Quina opció de temps lliure et resulta més interessant?
a) Veure la TV i jugar als videojocs.
b) Quedar amb les meues amistats.
c) Participar en algun grup o associació.

2. A què dediques majoritàriament el teu temps lliure?
a) Al meu benestar i aspecte personal.
b) A les meues relacions personals.
c) A realitzar activitats organitzades de manera desinteressada i solidària en benefici d'altres persones.

3. Per a véncer les dificultats, jo...
a) Depenc de mi mateixa o de m. mateix exclusivament.
b) Tinc recursos personals que he anat adquirint.
c) Tinc recursos, però també necessite ajuda d'altres persones.

4. Participes o collabores en alguna associació?
a) No.
b) En alguna ocasió he participat o collaborat.
c) Sí
Si has assenyalat "b" o "c", nomene l'associació i la tasca que has realitzat:

5. Coneixes a algú que forme part d'alguna associació i/o participe com a voluntària o voluntari?, saps el que fa?
a) No.
b) No sé realment si és una associació.
c) Sí. Indica nom de l'associació i l'activitat que realitzat:

6. Creus que els problemes que afecten el món es manifesten en el teu entorn més pròxim?
a) No, ací vivim bé.
b) A vegades.
c) Sí, hi ha realitats que no són massa visibles, però que les tenim molt a prop.

7. T'interessen les injustícies que es donen a nivell mundial?

a) No, per a què, si no puc fer res.

b) Pose interés quan parlen d'això en la TV.

c) Sí i, a més, m'agradar.a saber què puc fer jo.

8. Creus que les associacions tenen un paper important en la cerca de solucions als problemes que afecten la nostra societat?

a) No, estan completament al marge i, a més, estan passades de moda.

b) No sé, alguna vegada llig alguna cosa en el periòdic, però no sabria dir.

c) Sí, crec que les associacions han sigut impulsores de moltes millores socials.

9. T'agradaria formar part d'una associació com a voluntària o voluntari?

a) No, no tinc temps.

b) No sé, hauria de pensar-ho.

c) Sí, sempre he tingut aqueix "cuquet" i m'agradaria contribuir a la transformació social. Si has contestat "c", en quina mena d'associació?

Les respostes "a" valen 1 punt, les "b" 2 punts i les "c" 3 punts. Feix el compte!

Entre 9 i 14 punts: Sembla que estàs una mica alienа o allè a les realitats socials. En els periòdics i/o en la TV es troben notícies d'aquest món! Enxampa-les, al·lucinaràs.

Entre 15 i 20 punts: Sembla que et costa decidir-te, però s., *est. clar, tens actituds solidàries. Anima't, fa el pas!

Entre 21 i 27 punts: Sembla que tens un interès idoni per a capbussar-te en els moviments socials... Necessitem persones com tu! Pots participar en equip, de forma organitzada i desinteressadament en programes a favor d'altres persones o de la societat en general.

02. El nus

Valor/s a treballar	Treball en equip, solució de problemes
Nivell educatiu	Infantil, primària i secundària
Descripció	Aquesta dinàmica activarà a l'alumnat pel que fa a la presa de consciència de la complexitat que poden revestir determinades problemàtiques socials. La idea és generar un "nus de mans" i incentivar a l'alumnat a desfer-lo de manera conjunta, buscant diversió i presa de consciència.
Objectius	Conscienciar sobre com a vegades existeixen problemes complexos que requereixen de cooperació i treball en equip.
Materials	Espacio en el aula
Desenvolupament	- Ens col·loquem tot el grup (incloses les persones dinamitzadores) en un cercle mirant cap a fora. Fem passos cap endarrere, fins a quedar totes les persones molt juntes i a prop. Alcem els braços i intentem, fins a aconseguir, agarrar amb cada mà una altra mà. Totes les mans queden entrellaçades. - Ens donem la volta sense soltar-nos i intentem solucionar el nus que s'ha creat. No ens podem soltar. “Ens obstinem a soltar el nus que s'ha format”. - Una vegada solucionat o quan considerem que cal donar per finalitzat el joc (no es dona amb la solució, es crea conflicte, baixa el nivell d'implicació, etc), reflexionem: què ha ocorregut?, per a què hem fet això?, com us heu sentit?, és possible que durant aquesta sessió aconseguim el mateix nivell d'implicació, ajuda, interés...?
Recomendacions	Promou la diversió però sense oblidar el missatge: no podem "soltar" els problemes socials, només fer front a ells de manera conjunta, mitjançant la cooperació i la solidaritat.

03. Estereotips fora

Valor/s a treballar	Empatia, igualtat
Nivell educatiu	Primària, secundària, batxillerat, estudis universitaris
Descripció	Es proposa un "parany" a l'estudiantat, Tres persones voluntàries parlaran d'una cosa personal i a la resta de la classe, se'ls informa que cadascun representarà un paper que han de detectar: una persona de ètnia gitana, una persona espanyola i una persona estrangera.
Objectius	Conscienciar sobre la importància de l'eliminació d'estereotips per a promoure la igualtat. Es pretén, a més, sensibilitzar sobre el perjudici que causen els estereotips.
Materials	Espai a l'aula
Desenvolupament	1. Es demanen tres persones voluntàries per a la dinàmica. Es trau de l'aula a aquestes tres persones 2. A la resta de la classe se'ls explica que cada persona voluntària parlarà d'alguna anècdota o un pla que han fet recentment, i que han de detectar qui està fent el rol de persona d'ètnica gitana, persona espanyola i persona estrangera. 3. A les tres persones voluntàries que estan fora de l'aula se'ls explica que han de parlar amb naturalitat d'alguna anècdota o algun pla recent, no se'ls comenta que la classe tractarà d'identificar estereotips per a no condicionar la dinàmica. 4. Les persones voluntàries entren a l'aula i parlen 2-3 minuts cadascuna. Posteriorment, entaulen una conversa/debat sobre un tema que propose professor/a. 5. La classe vota quin paper representava cadascun. Les persones voluntàries entenen ara en què consisteix la dinàmica. Es demana a la classe que justifique què els fa pensar que cada persona representava aqueix rol, i posteriorment s'explica que no hi havia rols, que han seguit estereotips.
Recomendacions	Deixa que es genere conversa i debat

04. Com ajudes tu?

Valor/s a treballar	Altruisme, solidaritat
Nivell educatiu	Infantil i primària
Descripció	Aquesta dinàmica pretén espentar a l'estudiantat a pensar en quines ocasions ajuden als altres en el seu dia a dia, fomentant valors com l'altruisme i la solidaritat.
Objectius	Conscienciar sobre la importància d'ajudar als altres, incentivar a l'estudiantat a ser més solidaris/as i pensar en si ajuden prou o poden fer més per la seua part per a aconseguir una societat justa
Materials	Paper, llapis de colors i un altre material de dibuix, així com plantilla de dibuix (en la següent pàgina)
Desenvolupament	El alumnado plasmará en un dibujo aquellas situaciones de su día a día en las que ayuden a los demás. Contarán el resto de compañeros y compañeras qué han querido reflejar y crearán un mural colectivo.
Recomendacions	Promou la creativitat!

Come ti senti?

05. Les cadires del revés

Valor/s a treballar	Cooperació, treball en equip
Nivell educatiu	Infantil y primària
Descripció	El tradicional joc de les cadires però reinventat. En aquesta versió no es tracta de trobar una cadira i anar eliminant a aquells que no se senten, sinó d'ajudar als qui no troben cadira.
Objectius	Promoure la cooperació, el treball en equip i el concepte d'ajuda i solidaritat amb aquells que el necessiten.
Materials	Cadires i espai a l'aula
Desenvolupament	1. Es fa un cercle amb tantes cadires com persones vagen a participar, llevant una cadira. 2. Es posa música i, en detindre's la mateixa, cada persona ha d'asseure's o pujar-se en una cadira. Així, qui quede sense cadira haurà de ser ajudat per una persona amb cadires per a poder pujar-se o asseure's en ella també. 3. El joc segueix fins que siga impossible que les cadires restants "donen recer" a les persones participants.
Recomendacions	Promou una reflexió sobre les diferències amb el joc tradicional i com s'han sentit. Fes un paral·lelisme explicant que les cadires representen els recursos disponibles i que, col·laborant, aquests poden arribar a totes/us.

06. La fila silenciosa

Valor/s a treballar	Cooperació, treball en equip, comunicació
Nivell educatiu	Infantil, primària, secundària, batxillerat i estudis universitaris
Descripció	Les persones participants hauran d'ordenar-se en una fila seguint un criteri aportat per el/la professor/a. No podran parlar i només podran comunicar-se mitjançant gestos o llenguatge no verbal.
Objectius	Promoure la cooperació, comunicació i enteniment seguint mètodes de comunicació no verbals.
Materials	Espai a l'aula
Desenvolupament	1. Es demana a les persones participants que s'alcen i ocupen l'espai de l'aula 2. Se'ls comunica que a partir d'aqueix moment no poden parlar i només poden comunicar-se mitjançant gestos i mímica. 3. Se'ls comunica llavors que han de formar un ordre en la fila per un criteri que aporta el/la professor/a. El criteri pot ser: edat, horòscop, alçada, etc. La dificultat està en el fet que el criteri és una mica ambigu i no es diu si l'ordre és ascendent, descendent, etc. A més, cada persona té un codi que ha de difondre i entendre el de la resta.
Recomendacions	Observa els diferents rols que prenen les persones participants i pregunta'ls a posteriori com s'han sentit durant l'activitat. Frustrats/as? Ha anat bé? Quins problemes han tingut?

07. La gymkana dels sentits

Valor/s a treballar	Empatia
Nivell educatiu	Infantil, primària i secundària
Descripció	Cada equip tindrà una fitxa del joc. Haurà d'aconseguir les sis insígnies que indica la seua fitxa del joc. Per a això, haurà d'anar passant per cadascun dels llocs (el del gust, el de l'olfacte, el del tacte i el de l'oïda) per a anar guanyant proves i recopilant les insígnies indicades.
Objectius	Sensibilitzar sobre com se senten les persones que estan privades d'un sentit.
Materials	Espai a l'aula, fitxes del joc, insígnies i dau
Desenvolupament	1. Forma grups i reparteix una fitxa del joc diferent a cada equip. 2. Prepara 4 espais: un per al gust, un per a l'olfacte, un per a l'oïda i un per al tacte. En cada espai prepara les proves. En el tacte pots posar una caixa amb objectes de diferents textures en el seu interior, en l'olfacte, diferents elements amb olors característiques (taronja, llima, café, terra, xocolate, etc.), en el gust diferents aliments (dolç, amarg, salat, etc.) i en l'oïda, diferents sons en uns auriculars (animals, so metàl·lic, etc.). 3. El primer equip llança el dau i tria una persona de l'equip a la qual li embenaran els ulls per a fer la prova. Si passa la prova, se li dona la insígnia corresponent a la prova. 4. Es repeteix la dinàmica amb el següent grup, fins que un grup aconseguisca reunir totes les insígnies que indica la seua carta del joc.
Recomendacions	Fes reflexionar a l'estudiantat sobre com s'han sentit en tindre privat un sentit. Consciència sobre la necessitat de fer costat a les persones amb diversitat funcional de diferents tipus.

carta del joc

tacte

oïda

gust

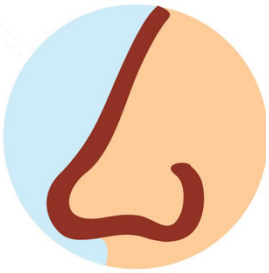

olfacte

tacte

oïda

carta del joc

tacte

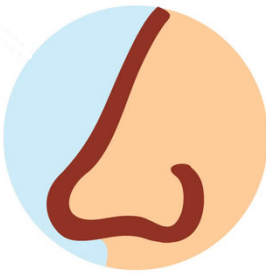

olfacte

gust

olfacte

gust

oïda

carta del joc

tacte

olfacte

gust

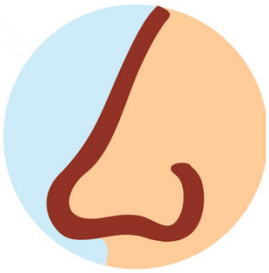

olfacte

oïda

gust

carta del joc

tacte

oïda

oïda

olfacte

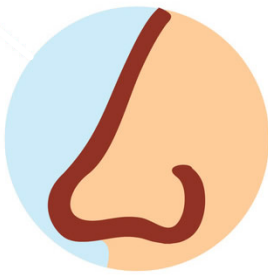

olfacte

gust

carta del joc

tacte

oïda

gust

tacte

tacte

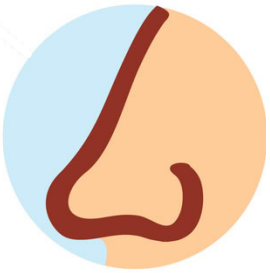

olfacte

carta del joc

tacte

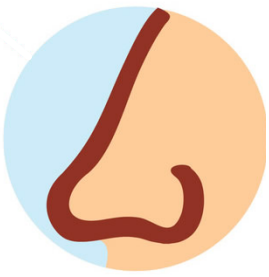

olfacte

gust

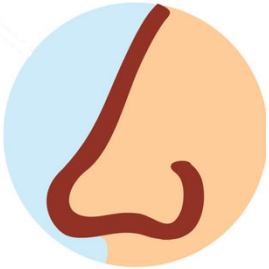

olfacte

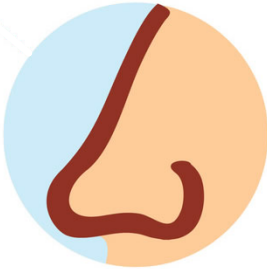

olfacte

oïda

tacte

oïda

gust

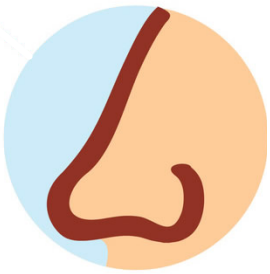

olfacte

tacte

oïda

gust

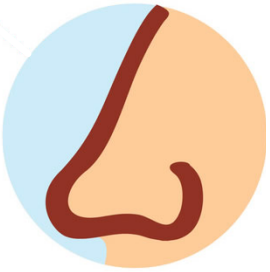

olfacte

tacte

oïda

gust

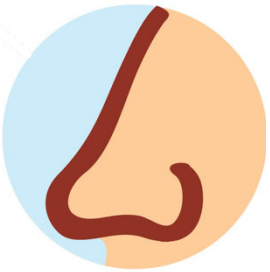

olfacte

tacte

oïda

gust

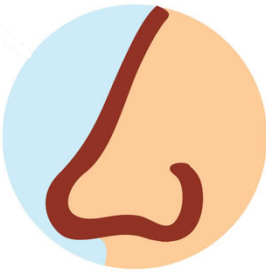

olfacte

tacte

oïda

gust

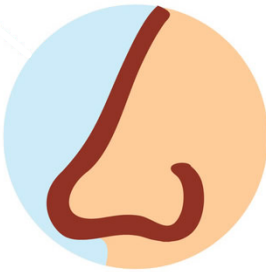

olfacte

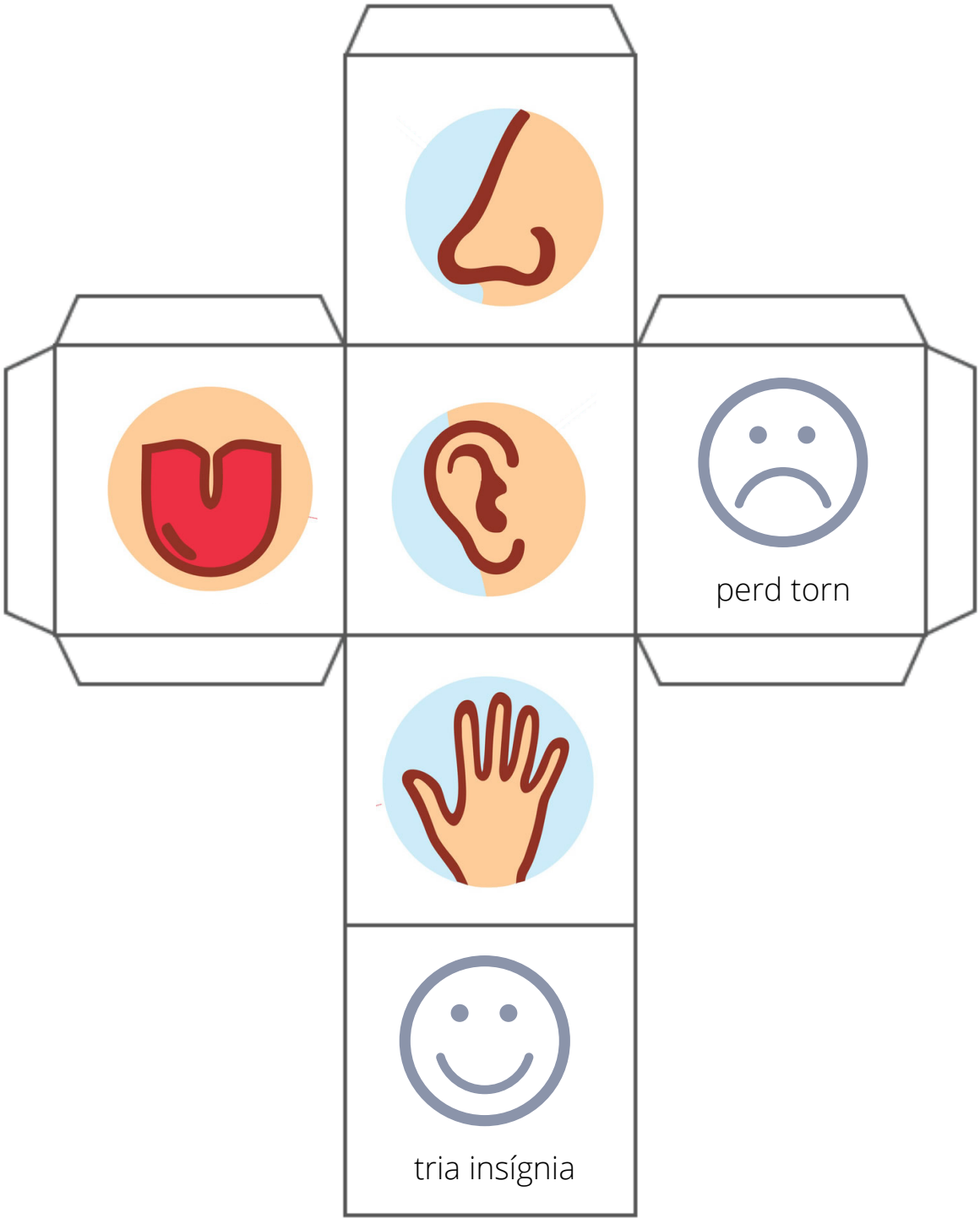
perd torn
tria insígnia

08. Rajoles solidàries

Valor/s a treballar	Solidaritat, cooperació, treball en equip
Nivell educatiu	Infantil, primària, secundària, batxillerat i estudis universitaris
Descripció	Es formaran equips. Cada equip tindrà 3 o 4 fulles de periòdic. Hauran de desplaçar-se d'un extrem a l'altre de l'aula només trepitjant sobre les fulles de periòdic. El primer equip a arribar a un extrem de l'aula haurà d'ajudar a la resta d'equips fins que tots arriben.
Objectius	Sensibilitzar sobre com se senten les persones que estan privades d'un sentit.
Materials	Espai a l'aula i fulles de periòdic
Desenvolupament	1. Forma equips de 5 participants i reparteix-los 3 o 4 fulles de periòdic. Buida l'aula i situa a totes les persones participants en un extrem de l'aula. 2. Els equips hauran d'anar situant en el sòl les fulles de periòdic per a arribar a l'altre extrem de l'aula. Només poden trepitjar sobre les fulles de periòdic. 3. El primer equip a arribar col·laborarà i ajudarà a la resta perquè tots arriben a l'altre extrem de l'aula. 4. Comunica que tenen 5 minuts per a arribar tots/as.
Recomendacions	La idea darrere del joc és el concepte de "no deixar a ningú arrere". Posa l'accent en aquesta idea.

09. Diari social

Valor/s a treballar	Empatia, cerca d'informació, consciència social
Nivell educatiu	Secundària, batxillerat i estudis universitaris
Descripció	Es formen equips per a treballar en la redacció de cròniques socials.
Objectius	Promoure la cerca d'informació i la presa de consciència social.
Materials	Blog digital o diari físic que s'elaborarà amb totes les històries/notícies.
Desenvolupament	1. Forma equips. 2. Cada equip haurà de buscar un testimoniatge, notícia o història de caràcter social rellevant. 3. Es donarà un termini per a la seua elaboració. 4. Es posaran en comú en classe i es redactaran en un blog en línia o s'ajuntaran en un diari físic.
Recomendacions	Ajuda'ls a triar la història si no ho tenen molt clar. Poden buscar testimoniatges en el seu entorn o contactar amb associacions o entitats de la seua localitat.

10. Els cinc passos

Valor/s a treballar	Empatia, cerca d'informació, consciència social
Nivell educatiu	Secundària, batxillerat i estudis universitaris
Descripció	Presenta els cinc passos per a convertir-se en persona voluntària i promou una reflexió individual en aquest sentit.
Objectius	Acostar el voluntariat i el com una persona decideix convertir-se en voluntària a totes les persones de la classe.
Materials	Fitxa dels cinc passos
Desenvolupament	1.Exposa els cinc passos per al voluntariat que trobaràs en la següent pàgina. 2. Deixa un temps perquè cada persona busque informació i defineix com pot treballar en cada pas fins a arribar a incorporar-se a alguna entitat. 3. Obri un debat en la classe i promou una reflexió grupal 4. Unit a aquesta part, poden fer una tasca de "investigació" buscant informació d'aquelles entitats que treballen prop d'on viuen. Això els permetrà conéixer "una altra realitat" que possiblement desconeixen. Aquest contacte amb les entitats pot materialitzar-se en una reunió explicativa a l'aula en la qual puguen explicar-los en què consisteix el seu treball, com poden col·laborar, quins tipus de voluntariat existeixen etc.
Recomendacions	Assegura't que vine com una cosa factible i assolible el ser persones voluntàries en una entitat del tercer sector.

1.Reflexiona sobre les raons per a fer voluntariat
2.Mira al teu voltant per a veure necessitats i desigualtats
3.Defineix la teua participació
4.Cerca d'ONGs
5. Incorporació a ONGs

11. Observa!

Valor/s a treballar	Empatia, cerca d'informació, consciència social
Nivell educatiu	Secundària, batxillerat i estudis universitaris
Descripció	Per equips, les persones participants hauran d'accedir a la secció d'ofertes de voluntariat del Observatori de Voluntariat de la Comunitat Valenciana per a recaptar informació
Objectius	Acostar el voluntariat i fer-los arribar una eina molt útil a l'hora de seleccionar on realitzar accions com a persona voluntària
Materials	Lloc web del Observatori de Voluntariat de la Comunitat Valenciana --> https://www.observatoriovoluntariadocv.org/ofertas-de-voluntariado
Desenvolupament	1.Fes-los arribar la pàgina web del Observatori de Voluntariat de la Comunitat Valenciana 2. Deixa un temps perquè l'estudiantat analitze les diferents ofertes de voluntariat a la seua província 3. Cada persona haurà de seleccionar la que li semble més interessant i preparar una xicoteta exposició sobre l'entitat, que haurà hagut d'investigar abans
Recomendacions	Guia a l'estudiantat en la cerca en cas que el necessiten

12. Cercles

Valor/s a treballar	Solidaritat, coneixements sobre voluntariat
Nivell educatiu	Primària, secundària i batxillerat
Descripció	És una tècnica que busca l'associació r.demane de les paraules. El costructe d'una idea ve recolzat per una xarxa mental de termes amb significat. La primera part de l'exercici tracta de traure, de manera introspectiva i espontània, aquelles paraules que servisquen per a: posar en comú idees preconcebudes sobre voluntariat, donar un toc d'humor i acostar físicament a les persones. La segona part, en la qual cal construir una definició procura: activar cognitivament, activar el treball en grup, activar el consens, activar la creació col·lectiva. I, la tercera, reforçar els conceptes clau relacionats amb "voluntariat".
Objectius	• Enriquir el coneixement personal i visió del tema treballat a través de la participació en una dinàmica grupal. • Construir en grup definicions consensuades sobre voluntariat. • Aclarir què s'entén per voluntariat i els matisos a tindre en compte.
Materials	Fitxa de cercles
Desenvolupament	- Es fan grups de 4 persones. Cada grup se senta al voltant d'una taula, en la qual hi ha un bolígraf per a cadascú. S'explica a l'alumnat que els donarem una fulla en la qual trobar tres cercles concèntrics. Dins hi ha una paraula. Quan repartim la fulla, llegir aqueixa paraula, seguit i en molt pocs segons, escriure en el cercle de dins la primera idea o paraula que els vinga al capdavant relacionada amb el que han llegit; en el segon cercle, la segona idea o paraula; i, en el cercle exterior, la tercera. - Si totes les persones que estan en el grup han posat les seues tres paraules, hem aconseguit un llistat de dotze. No importa que s'hagen repetit. - Cada grup ha de realitzar una definició sobre VOLUNTARIAT, utilitzant TOTES les paraules que s'han dit, les dotze. No es pot quedar cap fora. Es poden afegir més que donen lògica i coherència a les altres. - Després de la construcció col·lectiva de les definicions, es lligen en veu alta
Recomendacions	Ajuda a pensar a aquelles/us estudiants que es queden embossades/us.

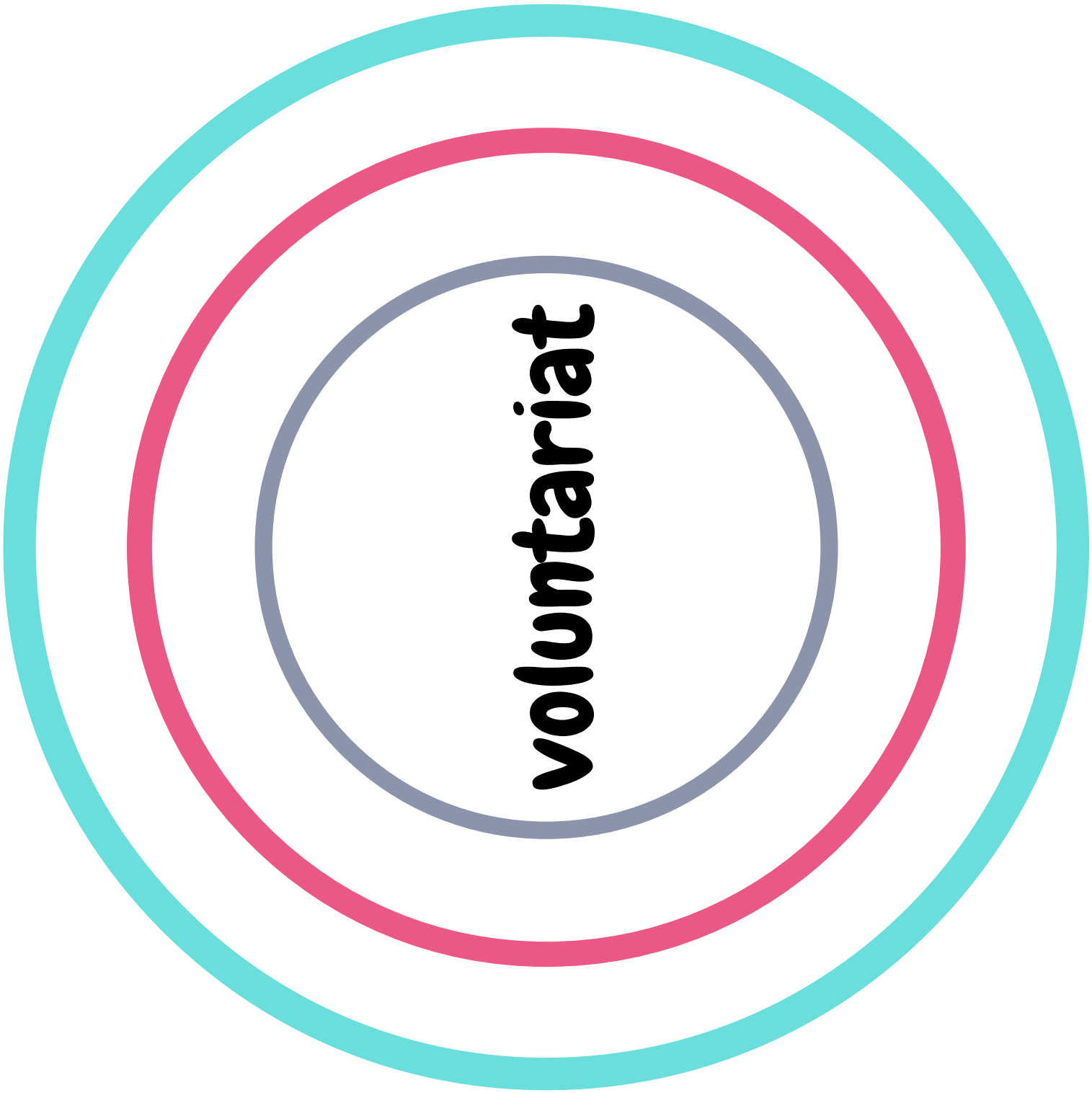
voluntariat

13. Quin és el teu tipus?

Valor/s a treballar	Cerca d'informació, capacitat analítica, solidaritat
Nivell educatiu	Primària, secundària i batxillerat
Descripció	Després d'explicar succintament els tipus de voluntariat (https://voluntariado.net/tipos-de-voluntariado/), promourem el seu coneixement entre els/as estudiants, que hauran de triar quin tipus de voluntariat creuen que pot ser més interessant per a treballar per part seua. Tens tota la informació sobre els tipus de voluntariat a l'inici de la guia.
Objectius	• Conéixer els diferents tipus de voluntariat existents • Analitzar què es treballa en cada tipus de voluntariat • Pensar, a nivell persona, quin encaixa més amb les seues preferències
Materials	Cartells de tipus de voluntariat
Desenvolupament	Es reparteixen els cartells de tipus de voluntariat per diferents espais de l'aula. S'explica a què fa referència cadascun d'aquests tipus i, posteriorment, es dona la instruccions a l'estudiantat que se situen en la zona de l'aula que té el cartell d'aquest tipus que prefereixen. Llavors, cada grup que s'ha format en funció dels tipus haurà de buscar informació sobre aqueix tipus concret de voluntariat, així com d'entitats que ho treballen. S'exposen les conclusions a nivell grupal en tota la classe.
Recomendacions	Si existeixen dubtes sobre els tipus de voluntariat, empra't a fons per a solucionar-les

social

protecció civil

ambiental

internacional

cultural

esportiu

educatiu

socio-sanitari

oci i temps lliure

comuntari

14. Post-it compromesos

Valor/s a treballar	Compromís social, solidaritat
Nivell educatiu	Secundària, batxillerat i estudis universitaris
Descripció	A partir d'una sèrie de conceptes aportats pel propi grup es discuteix sobre la participació i el compromís social.
Objectius	• Revisar i fixar els fonaments del compromís social destacant els valors necessaris per a això. • Ajudar a desenvolupar la capacitat de descobrir i establir relacions entre els conceptes socials. • Debatre entorn de la participació social.
Materials	Post-it, cartolina
Desenvolupament	A cada persona se li reparteixen 3 post-it. En cadascun escriure un concepte donant resposta a aquesta pregunta: "Segons la teua opinió, quins són els tres conceptes bàsics que fonamenten el nostre compromís amb la societat?" - Una vegada escrits aqueixos tres conceptes en cada post-it, es fiquen en una bossa. Es mesclen bé. - Es formen grups de 4/5 persones i agafen tres post-it, qualsevol. A partir d'aquests conceptes intentar explicar la idea de compromís social que els sorgisca. Per a això, pegar els post-it en una cartolina i, després del debat en grup, escriuen davall les idees clau que han sorgit. - Les cartolines es peguen en la paret perquè queden a la vista i s'exposa el contingut. - Després de l'exposició de tots els grups, la professora o professor explica.
Recomendacions	Promou la creativitat i la fluïdesa d'idees

15. Canvas Social

Valor/s a treballar	Solidaritat, cooperació, iniciativa social
Nivell educatiu	Batxillerat i estudis universitaris
Descripció	L'estudiantat haurà de pensar en un model de negoci social que ajude a satisfer una necessitat existent i tinga un benefici directe sobre un col·lectiu que el necessite, o sobre la societat en el seu conjunt. Trobaràs tota la informació de com elaborar un *CANVAS SOCIAL en el següent enllaç --> https://www.reconcolombia.org/el-canvas-social-una-herramienta-clave-para-la-planeacion-estrategica-de-los-emprendimientos-sociales/
Objectius	• Desenvolupar un pensament orientat cap a la solidaritat i necessitats socials • Conscienciar sobre que es poden abordar necessitats socials des de l'àmbit de les organitzacions empresarials
Materials	Plantilla de CANVAS SOCIAL
Desenvolupament	S'explica totes les parts que componen el CANVAS SOCIAL i com han d'emplenar-se. Formar grups de 4-5 persones a l'aula. Es reparteix la plantilla de CANVAS SOCIAL i es motiva a les persones participants al fet que pensen en una idea de negoci/associació/entitat que permeta que es genere un benefici social cap a un col·lectiu o cap a la societat en el seu conjunt. Cada grup haurà d'exposar en classe la seua idea i per què pensen que tindrà un impacte positiu.
Recomendacions	Promoure la creativitat i el pensament social.

CANVAS DE MODELOS DE NEGOCIO SOCIAL

OBJETIVO

IMPACTO

Define tu impacto social o medioambiental y los beneficiarios de cada aspecto.
Importante: Incluye las métricas que utilizarás para medir los resultados.

PROBLEMA

¿Cuál es el principal problema al que dará solución tu propuesta?

ALTERNATIVAS EXISTENTES

¿Qué otros proyectos o empresas tienen tus segmentos como alternativa?

SOLUCIÓN Y ACTIVIDADES CLAVE

Solución que llevará la propuesta de valor a los segmentos. Actividades que tiene que realizar tu programa para entregar su propuesta de valor

RECURSOS, SOCIOS Y ACTORES CLAVE

¿Necesitas permisos especiales? Recursos necesarios para ejecutar tus actividades clave: fondos, financiación, herramientas, etc. Gupos a involucrar para tu proyecto.

PROPUESTA DE VALOR

PROPUESTA DE VALOR SOCIAL

PROPUESTA DE VALOR AL CLIENTE

Qué obtiene el cliente que paga por tu producto/servicio.

VENTAJA DIFERENCIAL

¿Por qué tendra éxito este proyecto? ¿Qué te hace tu proyecto único y tu competencia no podrá copiar?

CANALES

¿Cómo te comunicas con tus clientes y beneficiarios? ¿Cómo entregas tu producto/servicio?

SEGMENTOS

CLIENTE

¿Quién es la persona u organización que paga por tu servicio/producto?

BENEFICIARIO

¿Quién lo recibe?

ESTRUCTURA DE COSTES

Los conceptos más importantes de gasto e inversión
¿Cómo cambian conforme escalas?

SURPLUS

¿Dónde y cómo vas a invertir tus beneficios?

INGRESOS

Describe tus fuentes de ingresos en %

www.movimientoidun.com

MOVIMIENTO IDUN

Desarrollado por Ginés Haro Pastor Diseño: Manuel Espino

CC BY NC SA

NOTA: plantilla original només disponible en castellà

16. Astronautes

Valor/s a treballar	Cooperació, treball en equip
Nivell educatiu	Primària, secundària, batxillerat i estudis universitaris
Descripció	S'explica la dinàmica a les persones participants i se'ls motiva perquè participen totes i tots a trobar una solució, establint un ordre de prioritat per a cadascun dels objectes que porten "en la nau".
Objectius	Promoure el treball en equip i la participació com a valors fonamentals de la nostra societat, així com la importància d'arribar a acords.
Materials	Fitxa de dinàmica
Desenvolupament	Es posa en situació a l'estudiantat. Es reparteix una fulla a cada participant i es dona un temps perquè establisquen un ordre individual dels objectes, sent l'1 el més important i el 15 el menys important. Després de l'ordre individual, es formen grups de 4-5 persones i se'ls demana que arriben a un acord sobre un ordre grupal. Posteriorment, tota la classe actuarà com un únic grup i hauran d'arribar a un acord conjunt, establint mètodes de votació. Finalment, la/el docent exposarà quin és l'ordre correcte i se'ls indica, en funció dels punts obtinguts, si sobreviuen o no. Pots veure les solucions i com puntuar en el següent vídeo --> https://www.youtube.com/watch?v=gPwO1Ykr06I
Recomendacions	Intenta que no es forme molt escàndol i mitjana si veus que els grups són incapaços d'arribar a acords.

FITXA DEL JOC

Pertanyeu a un grup de cosmonautes. En un viatge individual tenien l'encàrrec de trobar-se amb la nau d'abastament en la superfície il·luminada de la Lluna.

A causa de dificultats tècniques, la seua nau espacial va tindre que aterrar a la Lluna a 300km de la nau d'abastament. Durant l'aterratge s'ha destruït gran part de l'equip de bord.

La vostra supervivència depèn del fet que aconseguiu arribar a peu a la nau d'abastament. Només podeu emportar-se amb vosaltres el més imprescindible per a superar aqueixa distància.

Més a baix s'especifiquen els 15 elements que s'han salvat. La vostra labor consisteix a fer una classificació dels objectes enumerats que siguen més o menys importants perquè la seua tripulació se'ls emporte amb si.

L'1 serà el mes important i el 15 el menys.

Objecte	Individual	Grup reduït	Grup gran	NASA
1 caixa de fòsfors				
20m de corda				
1 forn portàtil				
1 llanda de llet en pols				
1 brúixola magnètica				
Cartutxos de senyals				
1 receptor i emissor d'FM				
1 pot pneumàtic amb botelles de CO2				
1 llanda d'aliment concentrat				
30m de seda de paracaigudes				
2 pistoles				
2 tancs d'oxigen de 50l				
20 litres d'aigua				
1 maletí de primers auxilis				
1 mapa estel·lar (constel·lació lunar)				

17. Kahoot sobre voluntariat

Valor/s a treballar	Aprenentatge, solidaritat
Nivell educatiu	Primària, secundària
Descripció	Es procedeix a realitzar el Kahoot amb la finalitat que l'estudiantat interioritze *coneptos rellevants en matèria de voluntariat.
Objectius	Transmetre coneixements sobre què és el voluntariat i de la seua pròpia importància en la nostra societat.
Materials	Ordinadors i accés a internet. Es pot fer projectant el qüestionari en l'ordinador de la persona docent i fent cartells amb opció A, B, C o D per a cada alumne/a en cas de no disposar d'ordinadors per a totes/us.
Desenvolupament	La persona docent accedirà al següent enllaç --> https://create.kahoot.it/share/duplicate-of-voluntariado/f3cb2936-3549-48ce-b893-b1d4e6c2431d Punxarà a jugar com a convidat (Play as guest, en cas d'aparéixer en anglés l'opció). El/la docent triarà l'opció de joc clàssic (individual) o per grups. Apareixerà un PIN game que els/as alumnes/as hauran d'introduir accedint a Kahoot.it, posant després del pin el seu nom en la següent pantalla. Una vegada hagen accedit tots/as els/as alumnes/as, el docent premerà "start" en la seua pantalla i aniran apareixent les preguntes. Per cada encert, els/as alumnes/as reben un màxim de 1000 punts que van disminuint a mesura que avança el temps. En acabar les preguntes, apareixerà un rànquing amb aquelles persones que més preguntes hagen encertat.
Recomendacions	Promou una competitivitat sana i comenta els resultats de les respostes. **NOTA: Kahoot original només disponible en castellà**

18. Joc Go Goals

Valor/s a treballar	Sostenibilitat
Nivell educatiu	Primària, secundària i batxillerat
Descripció	Aquest joc de taula pretén difondre els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Explica quins són i... a jugar! Trobaràs tota la informació dels ODS ací --> https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible/
Objectius	Promoure el treball en equip i la participació com a valors fonamentals de la nostra societat, així com la importància d'arribar a acords.
Materials	Fitxa de dinàmica
Desenvolupament	Trobaràs el tauler en la següent pàgina d'aquesta guia. Les instruccions i les fitxes del joc les pots trobar en l'annex I i l'annex II d'aquesta guia. **NOTA: plantilla original només disponible en castellà**
Recomendacions	Simplement... jugueu!

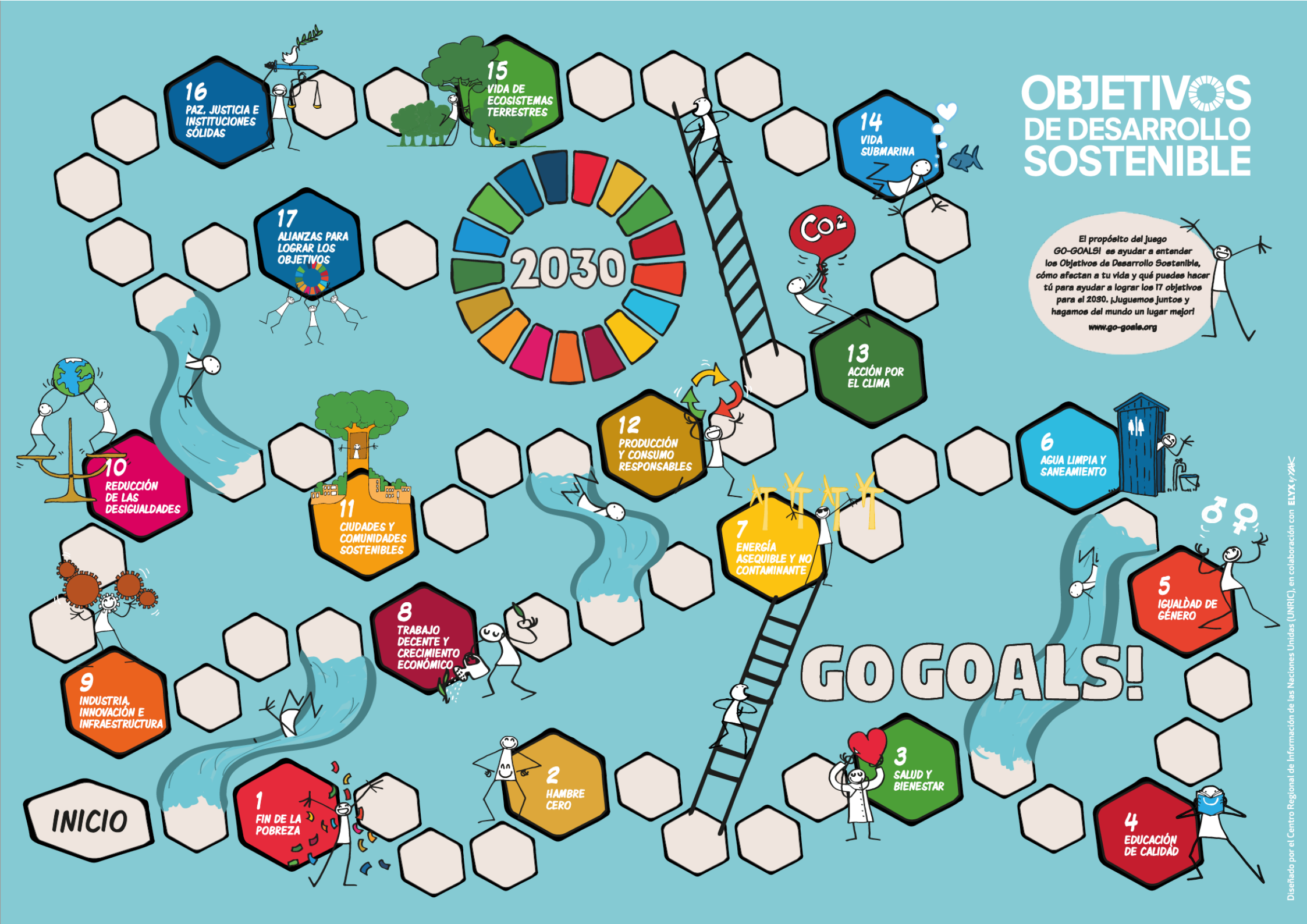
OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE
El propósito del juego GO-GOALS! es ayudar a entender los Objetivos de Desarrollo Sostenible, cómo afectan a tu vida y qué puedes hacer tú para ayudar a lograr los 17 objetivos para el 2030. ¡Juguemos juntos y hagamos del mundo un lugar mejor!
www.go-goals.org
GO GOALS!
2030
INICIO
1 FIN DE LA POBREZA
2 HAMBRE CERO
3 SALUD Y BIENESTAR
4 EDUCACIÓN DE CALIDAD
5 IGUALDAD DE GÉNERO
6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO
7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE
8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO
9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA
10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES
11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES
12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES
13 ACCIÓN POR EL CLIMA
14 VIDA SUBMARINA
15 VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES
16 PAZ, JUSTICIA E INSTITUCIONES SÓLIDAS
17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS
CO2
Diseñado por el Centro Regional de Información de las Naciones Unidas (UNRIC), en colaboración con ELYX by ZAK

19. ¡Completa la Matriu EBC!

Valor/s a treballar	Valors de l'Economia del Bé Comú (dignitat humana, solidaritat i justícia social, sostenibilitat mediambiental i transparència i participació democràtica
Nivell educatiu	Secundària, batxillerat i estudis universitaris
Descripció	Mitjançant aquesta dinàmica introduirem els valors de l'Economia del Bé Comú (EBC). Podràs trobar tota la informació referent a la EBC i els seus valors en el següent enllaç: https://economiadelbiencomun.org/ Completant la matriu, l'estudiantat recaptarà informació sobre què és la EBC i els seus plantejaments.
Objectius	Conéixer quins són els valors EBC i els plantejaments que aquest canvi de model econòmic introduiria.
Materials	Fitxa de dinàmica
Desenvolupament	Amb ajuda de la web oferida en l'apartat de descripció, explicarem què és la EBC i els seus 20 punts centrals (https://www.medialab-prado.es/sites/default/files/import/ftp_medialab/comunidad/Econom%C3%ADa_Bien_Com%C3%BAn_resumen_20puntos_Febrero2012.pdf). A continuació, repartirem per grups de 2-3 persones una fitxa de la matriu amb espais perquè completen buscant informació. Finalment, resoldrem i completarem la matriu de manera grupal, obrint un debat de què opinen sobre el model de la EBC. A més, pots proposar-los que enllacen cadascun dels indicadors de la EBC amb els ODS, tal com es mostra en la següent pàgina.
Recomendacions	Permet-los opinar obertament i que reflexionen sobre la sostenibilitat i la importància de l'economia sostenible en la nostra societat.

¡Completa la Matriu EBC!

MATRIU DEL BÉ COMÚ 5.0

ECONOMIA DEL BÉ COMÚ
Un model d'economia amb futur

VALOR / GRUP D'NTERÉS	DIGNITAT HUMANA	SOLIDARITAT I JUSTICIA	SOSTENIBILITAT MEDIOAMBIENTAL	TRANSPARÈNCIA PARTICIPACIÓ DEMOCRÀTICA
A: PROVEÏDORS	A1 Dignitat humana en la cadena del subministrament	A2 Justicia i solidaritat en la cadena de subministraments		
B: PROPIETARIS I PROVEÏDORS FINANCERS		B2 Actitut solidària en la gestió de recursos financers	B3 Inversions financeres sostenibles i us dels recursos financers	B4 Propietat i participació democràtica
C: PERSONES OCUPADES	C1 Dignitat humana en en el lloc de treball			
D: CLIENTS I ALTRES ORGANITZACIONS		D2 Cooperació i solidaritat amb altres empreses		
E: ENTORN SOCIAL	E1 Proposit i impacte positiu dels productes i serveirs		E3 Reducció de l'impacte medioambiental	E4 Transparència i participació democràtica de l'entorn social

Solució

MATRIU DEL BÉ COMÚ 5.0

ECONOMIA DEL BÉ COMÚ
Un model d'economía amb futur

VALOR / GRUP D'NTERÉS	DIGNITAT HUMANA	SOLIDARITAT I JUSTICIA	SOSTENIBILITAT MEDIOAMBIENTAL	TRANSPARÈNCIA PARTICIPACIÓ DEMOCRÀTICA
A: PROVEÏDORS	A1 Dignitat humana en la cadena del subministrament	A2 Justicia i solidaritat en la cadena de subministraments	A3 Sostenibilitat medioambiental en la cadena de subministrament	A4 Transparència i participació democràtica en la cadena de subministrament
B: PROPIETARIS I PROVEÏDORS FINANCERS	B1 Actitut ètica en la gestió de recursos financers	B2 Actitut solidària en la gestió de recursos financers	B3 Inversions financeres sostenibles i us dels recursos financers	B4 Propietat i participació democràtica
C: PERSONES OCUPADES	C1 Dignitat humana en en el lloc de treball	C2 Formalitat dels contractes de treball	C3 Promoció de la responsabilitat medioambiental dels treballadors	C4 Transparència i participació democratica interna
D: CLIENTS I ALTRES ORGANITZACIONS	D1 Actitut ètica amb els clients	D2 Cooperació i solidaritat amb altres empreses	D3 Impacte ambiental del us i de la gestió de residus dels productes i serveis	D4 Participació dels clients i transparencia de producte
E: ENTORN SOCIAL	E1 Proposit i impacte positiu dels productes i serveirs	E2 Contribució a la comunitat	E3 Reducció de l'impacte medioambiental	E4 Transparència i participació democràtica de l'entorn social

Solució amb ODS

VALOR / GRUP D'INTERÈS	DIGNITAT HUMANA	SOLIDARITAT I JUSTÍCIA	SOSTENIBILITAT MEDIAMBIENTAL	TRANSPARÈNCIA I PARTICIPACIÓ DEMOCRÀTICA
A: PROVEÏDORS	**A1** Dignitat humana en la cadena de subministrament 1 2 3 4 5 6 8 10 12	**A2** Justícia i solidaritat en la cadena de subministrament 1 2 3 4 10 12	**A3** Sostenibilitat mediambiental en la cadena de subministrament 6 7 12 13 14 15	**A4** Transparència i participació democràtica en la cadena de subministrament 10
B PROPIETARIS I PROVEÏDORS FINANCERS	**B1** Actitud ètica en la gestió de recursos financers 8	**B2** Actitud solidària en la gestió de recursos financers 1 8	**B3** Inversions sostenibles i ús dels recursos financers 3 6 7 8 9 11 13 14 15	**B4** Propietat i participació democràtica 10 16
C: PERSONES TREBALLADORES	**C1** Dignitat humana en el lloc de treball 3 4 5 8 9 10	**C2** Característiques dels contractes de treball 1 3 5 8	**C3** Promoció de la responsabilitat mediambiental de les persones treballadores 3 7 12 13 14 15	**C4** Transparència i participació democràtica interna 10
D: CLIENTELA I ALTRES ORGANITZACIONS	**D1** Actitud ètica amb la clientela 10 12	**D2** Cooperació i solidaritat amb altres organitzacions 9 17	**D3** Impacte ambiental de l'ús i de la gestió de residus dels productes i serveis 6 7 12 13 14 15	**D4** Participació de la clientela i transparència de producte 12
E: ENTORN SOCIAL	**E1** Propòsit i impacte positiu dels productes i serveis 3 10 12	**E2** Contribució a la comunitat 8 9 10 11 16 17	**E3** Reducció de l'impacte mediambiental 3 6 7 12 13 14 15 17	**E4** Transparència i participació democràtica de l'entorn social 10 16 17

20. Cadires mundials

Valor/s a treballar

Desigualtats, justícia social

Nivell educatiu

Infantil, primària i secundària

Descripció

En aquesta dinàmica, les cadires representaran la riquesa de cada continent i i l'alumnat la població de cada zona. Es visibilitzarà d'aquesta manera el desigual repartiment de la riquesa que existeix en el món. Per a un grup de 20 estudiants, el repartiment seria el següent:

Continent	Població	Riquesa	Persones	Cadires
Àsia	60%	32%	12	6,4
Àfrica	16%	3%	3	0,5
Europa	10%	31%	2	6,2
Llatinoamèrica	9%	8%	2	1,6
EUA	5%	26%	1	5,2

Objectius

Visibilitzar les desigualtats i conscienciar sobre la importància de contribuir a una igualtat real de repartiment de la riquesa.

Materials

Cadires i cartells de continents

Desenvolupament

Primer, distribuirem les cadires a l'aula en funció de la riquesa que cada continent represente (veure taula en apartat de descripció). Preguntarem a l'estudiantat a quin continent creuen que pertany cada grup de cadires.

Després d'un debat, col·locarem els cartells de cada continent en el grup de cadires que corresponga. Els direm, a continuació, que es col·loquen en funció de com creuen que es distribueix la població en cada continent. Després d'això, corregirem la distribució que han fet (si escau) i comentarem els resultats.

Recomendacions

Promou una reflexió sobre què els sembla el repartiment de riquesa entre els continents.

Àsia

Àfrica

Europa

Llatinoamèrica

EUA

annex I. Instruccions Go Goals

NOTA: plantilla original només disponible en castellà

OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

GO GOALS!

Jugando y construyendo el futuro

www.go-goals.org

Queridos amigos:

El propósito del juego es ayudar a la gente a entender su papel en el futuro del planeta como individuos, como integrantes de un equipo y, más importante, como ciudadanos globales responsables.

Con el objetivo de construir un mundo mejor para todos y para el planeta, los Estados Miembros de la ONU han acordado hacer lo máximo posible para lograr 17 Objetivos de Desarrollo Sostenible (ODS) para el 2030.

Necesitamos que las nuevas generaciones desempeñen un papel clave en construir un futuro mejor. Con este propósito hemos creado el juego "Go Goals!" para niños entre 8 y 10 años. Diseñado para ser divertido e interesante, este juego informa a los niños mientras que los motiva para perseguir el logro de los ODS.

¡Tu papel como educador es crucial! Con gente como tú, tu familia, tus amigos y tu comunidad, seremos capaces de lograr los ODS. Recuerda: incluso pequeños pasos pueden ayudar a marcar una gran diferencia si millones de personas en el mundo se involucran.

Esperamos que tú y tus hijos disfrutéis de este juego. Estáis invitados a descargároslo y a jugar siguiendo las reglas e instrucciones indicadas a continuación.

Gracias por hacer del mundo un lugar mejor.

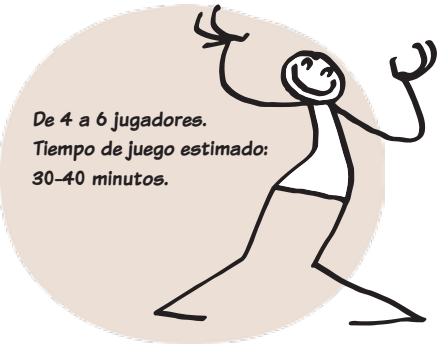

De 4 a 6 jugadores.
Tiempo de juego estimado:
30–40 minutos.

CÓMO JUGAR

Hay 63 espacios en el tablero. La tirada de un dado determina el número de espacios que los jugadores avanzan.

Cada jugador pone sus fichas en la casilla de salida.

Los jugadores tienen turnos para tirar el dado y avanzar con sus fichas.

Si un jugador cae en una casilla donde se encuentra la parte inferior de una escalera, inmediatamente suben la escalera hasta el final.

Si un jugador cae en una casilla donde se encuentra la parte superior de una escalera, inmediatamente bajan la escalera hasta el final.

Si un jugador cae en una casilla con un Objetivo de Desarrollo Sostenible (1–17), pueden extraer una carta correspondiente al número del Objetivo de Desarrollo Sostenible. Otro jugador deberá leer la pregunta de la carta. Una respuesta correcta permitirá al jugador tirar el dado otra vez.

El primer jugador en llegar a la casilla de '2030' es el ganador. Si al tirar los dados un jugador saca un número mayor que el requerido para llegar a la casilla '2030', deberá avanzar hasta la casilla '2030' y después retroceder las casillas que queden para llegar al número obtenido al tirar los dados.

CÓMO CONTRIBUIR A LOGRAR LOS ODS

El cambio empieza por uno mismo. Necesitamos estar bien informados sobre las causas y las posibles soluciones de los problemas que afectan al mundo hoy en día, solo entonces podremos realizar pequeñas acciones que ayuden a lograr los ODS: desde hablar e informar a nuestras familias, amigos y comunidades hasta organizarse e instar a los gobiernos a que escuchen las voces de los ciudadanos.

LOS OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

Son 17 metas globales diseñadas para acabar con la pobreza, proteger el planeta y asegurar la prosperidad para todos.

1.

FIN DE LA POBREZA

PONER FIN A LA POBREZA EN TODAS SUS FORMAS EN TODO EL MUNDO.

2. 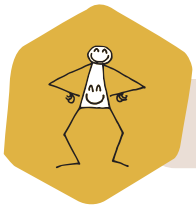

HAMBRE CERO

PONER FIN AL HAMBRE, LOGRAR LA SEGURIDAD ALIMENTARIA Y LA MEJORA DE LA NUTRICIÓN Y PROMOVER LA AGRICULTURA SOSTENIBLE.

3.

SALUD Y BIENESTAR

GARANTIZAR UNA VIDA SANA Y PROMOVER EL BIENESTAR PARA TODOS EN TODAS LAS EDADES.

4.

EDUCACIÓN DE CALIDAD

GARANTIZAR UNA EDUCACIÓN INCLUSIVA, EQUITATIVA Y DE CALIDAD Y PROMOVER OPORTUNIDADES DE APRENDIZAJE DURANTE TODA LA VIDA PARA TODOS.

5.

IGUALDAD DE GÉNERO

LOGRAR LA IGUALDAD ENTRE LOS GÉNEROS Y EMPODERAR A TODAS LAS MUJERES Y LAS NIÑAS.

6.

AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO

GARANTIZAR LA DISPONIBILIDAD DE AGUA Y SU GESTIÓN SOSTENIBLE Y EL SANEAMIENTO PARA TODOS.

7.

ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE

GARANTIZAR EL ACCESO A UNA ENERGÍA ASEQUIBLE, SEGURA, SOSTENIBLE Y MODERNA PARA TODOS.

8.

TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

PROMOVER EL CRECIMIENTO ECONÓMICO SOSTENIDO, INCLUSIVO Y SOSTENIBLE, EL EMPLEO PLENO Y PRODUCTIVO Y EL TRABAJO DECENTE PARA TODOS.

9. 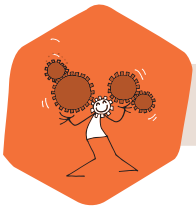

INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA

CONSTRUIR INFRAESTRUCTURAS RESILIENTES, PROMOVER LA INDUSTRIALIZACIÓN INCLUSIVA Y SOSTENIBLE Y FOMENTAR LA INNOVACIÓN.

10. 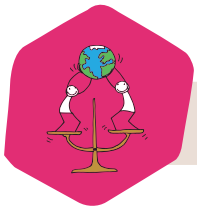

REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES

REDUCIR LA DESIGUALDAD EN Y ENTRE LOS PAÍSES.

11. 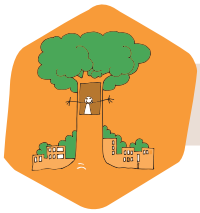

CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES

LOGRAR QUE LAS CIUDADES Y LOS ASENTAMIENTOS HUMANOS SEAN INCLUSIVOS, SEGUROS, RESILIENTES Y SOSTENIBLES.

12.

PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLES

GARANTIZAR MODALIDADES DE CONSUMO Y PRODUCCIÓN SOSTENIBLES.

13. 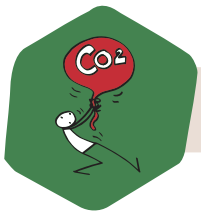

ACCIÓN POR EL CLIMA

ADOPTAR MEDIDAS URGENTES PARA COMBATIR EL CAMBIO CLIMÁTICO Y SUS EFECTOS.

14.

VIDA SUBMARINA

CONSERVAR Y UTILIZAR DE FORMA SOSTENIBLE LOS OCÉANOS, LOS MARES Y LOS RECURSOS MARINOS PARA EL DESARROLLO SOSTENIBLE.

15.

VIDA DE ECOSISTEMAS TERRESTRES

GESTIONAR SOSTENIBLEMENTE LOS BOSQUES, LUCHAR CONTRA LA DESERTIFICACIÓN, DETENER E INVERTIR LA DEGRADACIÓN DE LAS TIERRAS Y DETENER LA PÉRDIDA DE BIODIVERSIDAD.

16.

PAZ, JUSTICIA E INSTITUCIONES SÓLIDAS

PROMOVER SOCIEDADES, JUSTAS, PACÍFICAS E INCLUSIVAS.

17. 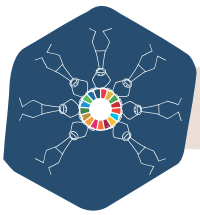

ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS

REVITALIZAR LA ALIANZA MUNDIAL PARA EL DESARROLLO SOSTENIBLE.

KIT HAZLO TÚ MISMO

DADO

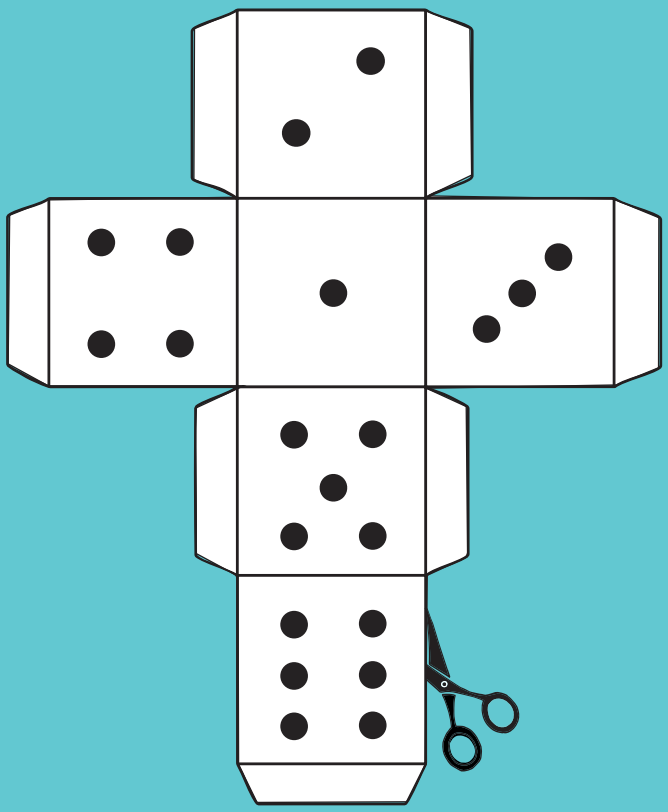

QUÉ NECESITAS

1. Una impresora a color para hojas A4 y A3.
2. 6 hojas en formato A4 y 1 hoja en formato A3.
3. Tijeras.
4. Pegamento.
5. Lápices de colores.

PREPARANDO LOS MATERIALES

1. Recorta el dado y las fichas de los jugadores.
2. Diviértete coloreando y creando las fichas para los jugadores.
3. Monta el dado y las fichas usando el pegamento.

FICHA

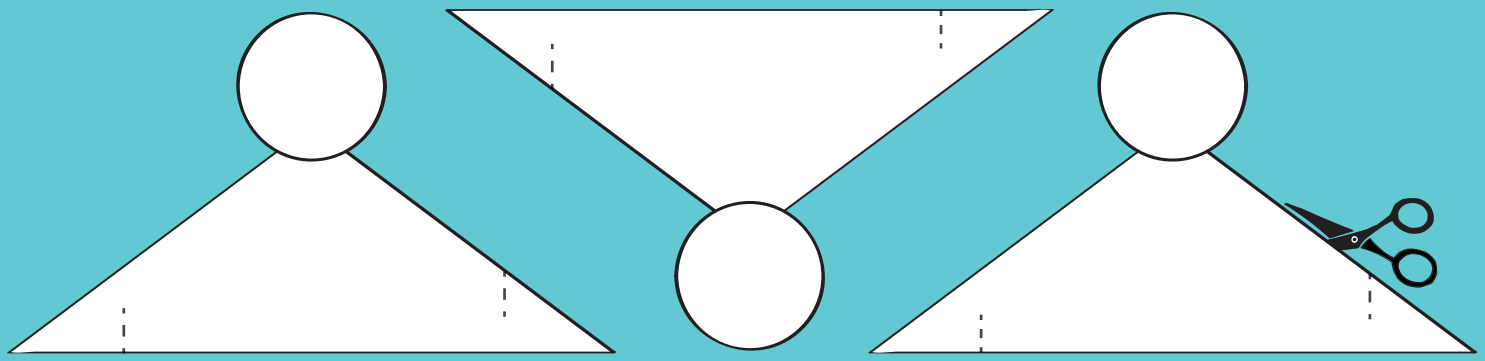

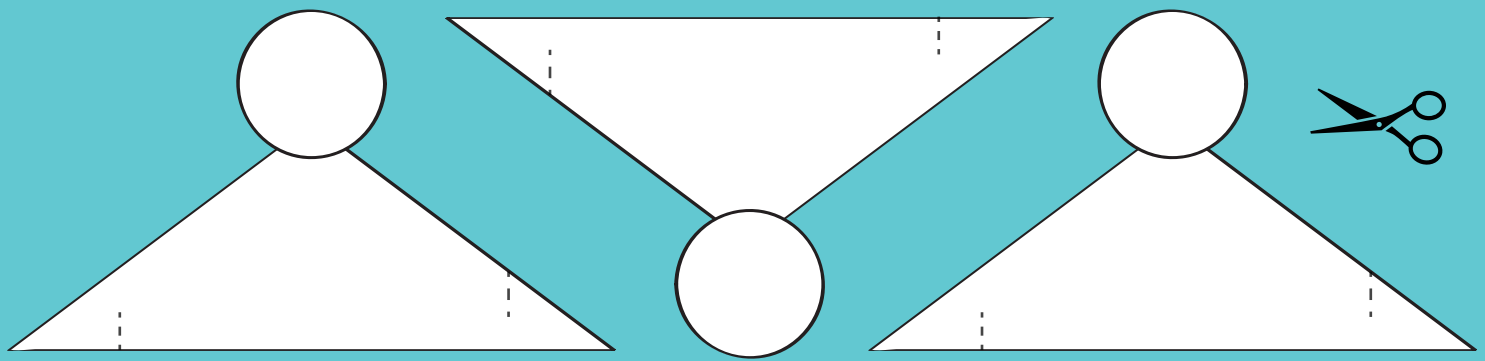

GRACIAS POR JUGAR CON NOSOTROS

Mantente en contacto e involúcrate:

- *Registrándote en nuestra web para la revista electrónica sobre el juego, incluyendo nuevas preguntas, nuevos idiomas y mucho más.*
- *Enviándonos tus sugerencias y tu opinión sobre el juego. Contándonos tu experiencia con el juego, qué les parece a los niños y cómo crees que lo podíamos mejorar.*
- *Enviándonos preguntas para incluir en el juego.*
- *Difundiendo el juego en las redes sociales, usando el hashtag #SDGGame. Comparte fotos y vídeos tuyos en los que juegas al juego. Nos encantaría verlos en nuestras redes sociales.*

Para contribuir a una versión del juego en un idioma local contacta a: info@go-goals.org.

El juego sobre los Objetivos de Desarrollo Sostenible, "Go Goals" fue creado y diseñado por el Centro Regional de Información de las Naciones Unidas (UNRIC), en colaboración con el artista Yacine Ait Kaci (YAK), creador de Elyx.

El juego de mesa "Go Goals" puede ser reproducido sin permiso previo, con la condición de que sea distribuido sin coste alguno. Las editoriales deberán incluir el reconocimiento debido.

Los dibujos realizados por YAK en este juego están protegidos mediante copyright y solamente pueden ser reproducidos para ilustrar los ODS.

Todas las quejas o sugerencias respecto al juego deberán enviarse a la siguiente dirección de correo electrónico: info@go-goals.org

anex II.
Fitxes de joc

NOTA: plantilla original només disponible en castellà

Hoja de preguntas V2

1 FIN DE LA POBREZA

¿Cómo dirías que alguien está viviendo en una situación de pobreza?

a) No tiene un Smartphone
b) No es capaz de costear sus necesidades básicas- como comida, cuidados médicos, educación...
c) No está bien vestido/a

2 HAMBRE CERO

¿Se produce suficiente comida en el mundo para alimentar a todos sus habitantes?

a) No; porque me entra hambre todo el tiempo
b) Sí; se produce suficiente comida sana, pero no se producen suficientes dulces y refrescos
c) Sí que se produce suficiente comida, pero no todo el mundo puede permitirse comprarla

3 SALUD Y BIENESTAR

¿Cuál es la esperanza de vida media en el mundo?

a) 50 años
b) 60 años
c) 70 años

4 EDUCACIÓN DE CALIDAD

¿En qué continente vive la mayoría de los niños que no van a la escuela?

a) Europa
b) Asia
c) América
d) África

5 IGUALDAD DE GÉNERO

Solo uno de los siguientes países tiene más mujeres que hombres en su Parlamento. ¿Cuál es?

a) Inglaterra
b) Noruega
c) Francia
d) Ruanda
e) Perú

6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO

¿Cómo podrías usar menos agua?

a) No hay escasez de agua donde vivo, puedo usar tanta agua como quiera.
b) Duchándome en vez de tomar un baño.
c) Bebiendo refrescos en lugar de agua.

7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE

Señala la respuesta incorrecta. La energía limpia puede ser producida con:

a) Carbón
b) Sol
c) Viento
d) Olas

8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

¿Deben ser remunerados igual los hombres y las mujeres si tienen el mismo trabajo?

a) Por supuesto, hombres y mujeres tienen los mismos derechos
b) No; se debe pagar más a los hombres porque son más fuertes

9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA

¿Qué es una empresa sostenible?

a) Una empresa que empezó a funcionar hace mucho tiempo y que todavía sigue funcionando
b) Una empresa que produce residuos tóxicos
c) Una empresa que no causa daños al medio ambiente

10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES

¿Cuál es la mejor forma de luchar contra la pobreza?

a) No hacer nada e ignorar el problema
b) Repartir la riqueza que se genera en el mundo
c) Prevenir que los extranjeros entren a tu país

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES

¿Cuánta gente de países en desarrollo viven en chabolas?

a) 30%
b) 55%
c) 80%

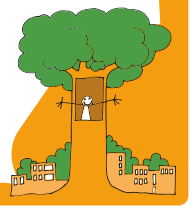

12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLE

Verdadero o falso. Los peces que hay en el mar no se pueden acabar nunca.

a) Verdadero, puedo comer todos los que quiera sin problema
b) Falso, la sobrepesca, la contaminación y el cambio climático están reduciendo la cantidad de peces en el mar

13 ACCIÓN POR EL CLIMA

¿Qué es una energía renovable?

a) Una marca de refresco
b) Una energía que se deriva de recursos naturales, y que puede ser renovada por la naturaleza en un período corto de tiempo- como el viento o el sol
c) Una fuente de energía con una cuota de inscripción renovable

14 VIDA SUBMARINA

¿Qué contribuye a la contaminación marina?

a) Basura en la playa
b) Medusas y cangrejos
c) Algas marinas

15 VIDA DE ECOSISTEMA TERRESTRES

Debemos proteger nuestros bosques contra el cambio climático porque:

a) Los bosques son lugares bonitos donde jugar
b) Los bosques producen oxígeno
c) Necesitamos madera para construir casas

16 PAZ Y E INSTITUCIONES SÓLIDAS

¿Qué es una democracia?

a) Un país en el que manda un dictador
b) Un país en el que la gente decide quién gobierna
c) Un país gobernado solo por hombres

17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS

Una alianza es:

a) Cuando juegas con tus amigos fingiendo que sois adultos
b) Cuando las personas y las organizaciones se apoyan mutuamente para alcanzar una meta común
c) Cuando dos alumnos comen en la misma mesa cada día

OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

Hoja de preguntas €/$

1 FIN DE LA POBREZA

¿Hay menos gente viviendo en situación de pobreza que hace 25 años?

a) No; 1000 millones de personas más están viviendo en la pobreza

b) Sí; 1000 millones de personas han conseguido salir de la pobreza

2 HAMBRE CERO

Verdadero o falso: El número de personas con hambre en el mundo está disminuyendo.

a) Verdadero

b) Falso

3 SALUD Y BIENESTAR

Elige 2 cosas de la siguiente lista que podría ayudar a que no muriesen más niños menores

a) Comida nutritiva

b) Teléfonos móviles

c) Agua potable

d) Refrescos

4 EDUCACIÓN DE CALIDAD

Verdadero o falso: Menos niños que niñas van la escuela en el mundo entero.

a) Verdadero

b) Falso

5 IGUALDAD DE GÉNERO

¿Qué país fue el primero del mundo en dar a las mujeres derechos políticos plenos (el derecho a votar y ser elegidas)?

a) Francia

b) Los Estados Unidos

c) Finlandia

6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO

El agua potable es:

a) Agua que es segura de beber

b) El agua de las macetas

c) Agua que parece limpia

7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE

¿Qué significa eficiencia?

a) Cuando una lámpara brilla mucho

b) Cuando puedes usar energía sin tener que preocuparte sobre tu consumo

c) Un aparato o un edificio que usa o necesita relativamente poca energía para funcionar

8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

Si tienes un trabajo, ¿Significa eso que estás seguro de estar alejado de la pobreza?

a) Sí; porque trabajas para ganar dinero

b) No; puedes tener un trabajo y estar en situación de pobreza (1 de cada 7 trabajadores todavía vive por debajo de la línea de pobreza)

9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA

Verdadero o falso: Todo el mundo tiene acceso a internet.

a) Verdadero

b) Falso

10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES

Verdadero o falso: Durante los últimos 25 años el número de personas en extrema pobreza NO ha disminuido.

a) Verdadero
b) Falso

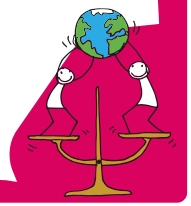

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES

Ya existen soluciones para ahorrar energía y proteger el planeta. ¿Cuál de estas no son reales?

a) Bicicletas
b) Buses eléctricos
c) Coches voladores

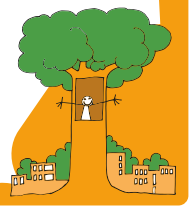

12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLE

¿Cuánta comida se malgasta al día en el mundo?

a) Nada, toda la comida o se come o se congela
b) Un tercio de toda la comida producida
c) Muy poca, ya que la gente ha reducido dramáticamente la cantidad que malgasta

13 ACCIÓN POR EL CLIMA

¿Cuál de los siguientes enunciados es correcto?

a) El cambio climático no existe porque el pasado verano fue muy frío
b) El cambio climático no existe porque todavía existen los casquetes polares
c) El cambio climático llevará a un aumento de las inundaciones y de las tormentas fuertes

14 VIDA SUBMARINA

¿Qué es la sobrepesca?

a) Comer mucho pescado y ponerse enfermo
b) Pescar más peces del que los océanos pueden reponer naturalmente
c) Sobrealimentar a los peces para que se hagan muy grandes

15 VIDA DE ECOSISTEMA TERRESTRES

La extinción de las especies animales es debido a:

a) Actividades humanas
b) Animales que se comen los unos a los otros
c) Emisiones de frecuencia de los teléfonos móviles

16 PAZ Y SEGURIDAD E INSTITUCIONES SÓLIDAS

¿Qué es un niño soldado?

a) Un niño que juega a hacer la guerra con otros niños
b) Un niño que está dentro de un grupo armado
c) Ambos

17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS

¿Cómo ayuda el comercio justo a lograr los ODS?

a) Ofrece unas mejores condiciones de comercio a los productores y a los trabajadores
b) Aumenta los beneficios de las industrias
c) Incita a los productores a contratar niños

OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

Hoja de preguntas 2/3

1 FIN DE LA POBREZA

¿Cuánta gente vive en situación de pobreza en el mundo?

a) Más de 800 personas
b) Más de 8000 personas
c) Más de 800 millones de personas

2 HAMBRE CERO

¿Cuánta gente en el mundo no come lo suficiente para poder tener una buena salud?

a) Más de 90 personas
b) Más de 9000 personas
c) Más de 900 millones de personas

3 SALUD Y BIENESTAR

¿Qué es lo mejor para un bebé recién nacido?

a) Ser alimentado mediante un biberón
b) Beber agua
c) Que su madre le dé el pecho

4 EDUCACIÓN DE CALIDAD

La educación...

a) Hará difícil que consigas un buen trabajo
b) Te ayudará a conseguir un buen trabajo y a mejorar tu vida
c) Solamente es útil para niños muy inteligentes

5 IGUALDAD DE GÉNERO

¿Cuántos países en el mundo tienen una mujer como Presidente o Jefa de Estado?

a) 5
b) 20
c) 100

6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO

¿Dónde van las aguas residuales resultantes de las actividades humanas?

a) Son tratadas y recicladas
b) Son almacenadas en lugares seguros
c) Son descargadas en ríos o mares sin eliminar sus elementos contaminantes

7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE

El calentamiento global ocurre por el aumento de la presencia de cierto gas en la atmósfera. ¿Qué gas es?

a) Ozono
b) Dióxido de carbono
c) Gas mostaza

8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

¿Qué significa crecimiento económico?

a) Que ahorras dinero cada mes
b) Que los precios están aumentando
c) Un incremento en el valor de los bienes y servicios producidos por un país

9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA

Verdadero o falso: todo el mundo tiene accesso a electricidad.

a) Verdadero
b) Falso

10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES

En la escuela:

a) Las niñas deben aprender a tejer y a cocinar
b) Los niños deben aprender ciencia y tecnología
c) Tanto niños como niñas deben tener igualdad de oportunidades

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES

¿Qué son las energías renovables?

a) Energía que proviene de fuentes naturales y nunca se agota
b) Energía que proviene del espacio
c) Una forma de energía usada por los faraones del Antiguo Egipto

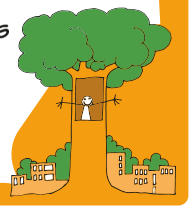

12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLE

La industria del petróleo es la más contaminante del mundo. ¿Cuál es la siguiente?

a) La industria de la extracción de carbón
b) La industria textil
c) La industria de los teléfonos móviles

13 ACCIÓN POR EL CLIMA

Los países deben asegurarse de usar más:

a) Carbón y petróleo para energía
b) Energía nuclear
c) Energía proveniente de sol, el viento y las olas

14 VIDA SUBMARINA

¿Qué porcentaje de especies viviendo en el océano se han identificado?

a) Sobre el 5%
b) Sobre el 50%
c) Más del 80%

15 VIDA DE ECOSISTEMA TERRESTRES

La biodiversidad es:

a) La diversidad de especies animales y vegetales viviendo en nuestro planeta
b) La variedad de productos sanos que puedes encontrar en el supermercado
c) El número de planetas en los que los humanos podemos vivir

16 PAZ Y SEGURIDAD E INSTITUCIONES SÓLIDAS

Un casco azul es:

a) Un soldado que trabaja para las Naciones Unidas para proteger la paz
b) Un bombero de la marina
c) Un niño soldado

17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS

¿Qué ha hecho más fácil la comunicación entre socios?

a) Palomas mensajeras
b) Internet
c) Mensajes en botellas

OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

1 FIN DE LA POBREZA

La mayoría de la gente en situación de pobreza vive en:

a) Europa
b) Norte y Sudamérica
c) África y Asia

2 HAMBRE CERO

¿Cuál de los siguientes enunciados es verdadero?

a) Necesitas al menos tomar un refresco al día para estar sano y en buena forma
b) Hay suficiente comida en el mundo para alimentar a todas las personas
c) Te puedes mantener sano si no comes ni frutas ni verduras

3 SALUD Y BIENESTAR

¿Cuántos minutos de ejercicio deben hacer los niños de entre 7 y 17 años cada día?

a) 60 minutos
b) 30 minutos
c) No necesitan hacer ejercicio cada día

4 EDUCACIÓN DE CALIDAD

Una educación de calidad es buena para...

a) Una mejor salud
b) Menor pobreza
c) Ambas

5 IGUALDAD DE GÉNERO

¿Quién debería cocinar y limpiar en casa?

a) Las mujeres
b) Los hombres
c) Todos deberían ayudar

6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO

¿Cuál de los siguientes enunciados es cierto?

a) Más gente tiene un teléfono móvil que un lavabo
b) La mayoría de la gente tiene lavabos pero no puede permitirse teléfonos móviles
c) Todo el mundo tiene lavabos y teléfonos móviles

7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE

Algunas fuentes de energía son renovables, ¿Por qué?

a) Porque no contaminan
b) Porque son nuevas
c) Porque pueden ser repuestas por la naturaleza en periodo de tiempo corto

8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

¿Cuánta gente está desempleada en el mundo?

a) 2 millones
b) 20 millones
c) 200 millones

9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA

¿Cuál de estas innovaciones es la mejor para luchar contra el calentamiento global?

a) Un coche eléctrico
b) Un coche diésel
c) Un coche de gasolina

10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES

Para reducir desigualdades en el cuidado de la salud los niños deben tener acceso a:

a) Agua potable
b) Cuidado médico
c) Vacunas
d) Todas las de arriba

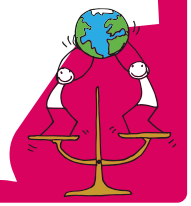

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES

¿Dónde se registra el mayor ritmo de urbanización en el mundo?

a) Europa
b) Estados Unidos de América
c) Países en vías de desarrollo

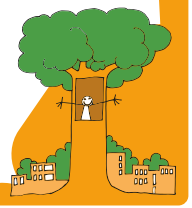

12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLE

Las bolsas de plástico son un gran problema para el medio ambiente. ¿Qué país fue el primero en prohibirlas?

a) Suecia
b) Rusia
c) Ruanda

13 ACCIÓN POR EL CLIMA

¿Quién está a cargo de cuidar el planeta?

a) Los científicos
b) Los famosos
c) El gobierno
d) Todos

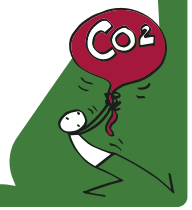

14 VIDA SUBMARINA

Verdadero o falso: Si no cambiamos nuestros hábitos para el 2050 habrá más plástico en el océano que peces.

a) Verdadero
b) Falso

15 VIDA DE ECOSISTEMA TERRESTRES

Globalmente, los bosques están:

a) Creciendo: hay árboles por todos lados
b) Siendo talados al mismo ritmo que son plantados
c) Desvaneciendo: casi la mitad de los bosques ya han desaparecido

16 PAZ, JUSTICIA E INSTITUCIONES SÓLIDAS

¿Qué es un campo de refugiados?

a) Un campamento de verano en las montañas
b) Un campo para la protección de gente que huye de sus casas
c) Un campamento militar

17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS

¿Qué se necesita para conseguir lograr los 17 ODS?

a) El involucramiento de todos los países
b) Que los países desarrollados lideren el cambio
c) Que los países en desarrollo lideren el cambio

OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

1 FIN DE LA POBREZA

En 1990, casi 4 de cada 10 personas (38%) vivía en una situación de pobreza extrema. ¿Cuánta gente vive hoy en día en esta situación?

a) 1 de cada 10
b) 3 de cada 10
c) 5 de cada 10

2 HAMBRE CERO

¿Qué es la malnutrición?

a) Cuando no comes 3 platos al día
b) Cuando no comes carne cada día
c) Cuando comes suficiente comida sana durante un cierto periodo de tiempo

3 SALUD Y BIENESTAR

¿Cuál de estos insectos ha ayudado a propagar la malaria?

a) Mosquitos
b) Libélulas
c) Luciérnagas

4 EDUCACIÓN DE CALIDAD

¿Qué porcentaje de adultos está alfabetizado hoy en día, significando que pueden leer y escribir?

a) 80%
b) 60%
c) 30%

5 IGUALDAD DE GÉNERO

¿Qué porcentaje de mujeres son investigadoras en ciencia y tecnología?

a) 50%
b) 30%
c) 70%

6 AGUA LIMPIA Y SANEAMIENTO

¿Qué porcentaje de agua es potable?

a) 3%
b) 50%
c) 97%

7 ENERGÍA ASEQUIBLE Y NO CONTAMINANTE

¿Cuál es una forma renovable de energía?

a) Petróleo
b) Gas
c) Sol

8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

Verdadero o falso: Cada adulto posee una cuenta bancaria.

a) Verdadero
b) Falso

9 INDUSTRIA, INNOVACIÓN E INFRAESTRUCTURA

¿Qué infraestructura es importante para una educación de calidad?

a) Patios y bocadillos
b) Escuelas limpias, profesores y libros
c) Dispensador de refrescos

10 REDUCCIÓN DE LAS DESIGUALDADES

Podemos luchar contra las desigualdades:

a) Asegurándonos de que todos los niños tienen acceso a la educación
b) Asegurándonos de que todos llevamos la misma ropa
c) Asegurándonos de que todos vemos los mismos canales de televisión

11 CIUDADES Y COMUNIDADES SOSTENIBLES

En 2030, ¿qué porcentaje de la población mundial vivirá en áreas urbanas?

a) 60%
b) 100%
c) 20%

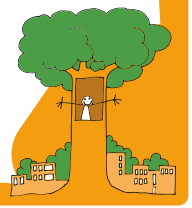

12 PRODUCCIÓN Y CONSUMO RESPONSABLE

¿Cómo ayudan las abejas al medio ambiente?

a) Ayudan a las plantas a crecer y a producir comida
b) No ayudan, solamente hacen miel
c) Se comen a otros insectos

13 ACCIÓN POR EL CLIMA

En 2015, ¿dónde pactaron los líderes mundiales un acuerdo por el clima y para frenar el calentamiento global?

b) París (El acuerdo de París)
c) Londres (El acuerdo del Big Ben)
d) Nueva York (El acuerdo Manhattan)

14 VIDA SUBMARINA

Las bolsas de plástico son peligrosas para las tortugas porque ellas piensan que son:

a) Comida
b) Un juguete
c) Conchas

15 VIDA DE ECOSISTEMA TERRESTRES

Los árboles son esenciales porque:

a) Son un hábitat para la vida salvaje
b) Los puedes escalar
c) El plástico se produce con árboles

16 PAZ, JUSTICIA E INSTITUCIONES SÓLIDAS

¿Qué es el desplazamiento de niños?

a) Cuando los niños se van de vacaciones
b) Cuando los niños tienen que dejar su hogar a causa de un conflicto armado
c) Cuando un niño pasa la noche en casa de su amigo

17 ALIANZAS PARA LOGRAR LOS OBJETIVOS

¿Quién debería estar involucrado en acuerdos para lograr los ODS?

a) Ciudadanos
b) Gobiernos
c) Empresas
d) Todos

OBJETIVOS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

pVcv
Plataforma de VOLUNTARIAT
de la Comunitat VALENCIANA

GENERALITAT
VALENCIANA
Vicepresidència i Conselleria
d'Igualtat i Polítiques Inclusives